



**Regional kulturplan för Kronobergs län**

2012-2014

Beslutad 2011-10-25



---

**[www.kulturplankronoberg.se](http://www.kulturplankronoberg.se)**

**Regionförbundet södra Småland**

Postadress: Videum Science Park, 351 96 Växjö

Telefon: 0470 - 77 85 00

E-post: [info@rfss.se](mailto:info@rfss.se)

Webb: [www.rfss.se](http://www.rfss.se)

**Landstinget Kronoberg**

Postadress: 351 88 Växjö

Telefon: 0470 - 58 80 00

E-post: [landstinget@ltkronoberg.se](mailto:landstinget@ltkronoberg.se)

Webb: [www.ltkronoberg.se](http://www.ltkronoberg.se)

**Textbearbetning:** Sunny Sandström, Helen Hägglund, Lisa Öberg

**Redigering och korrektur:** Nauras Minelmio

**Illustration:** Karolina Lilliequist

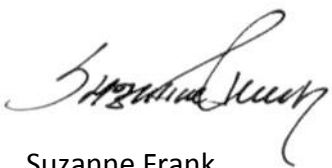
## FÖRORD

Kronoberg ska erbjuda en innovativ kulturmiljö med bredd och spets. För att arbeta mot denna vision så bygger vi en samverkansmodell med dialogen i fokus. Tack vare många aktörers inspel har vi nu en regional kulturplan.

Under 2012–2014 kommer Landstinget Kronoberg och Regionförbundet södra Småland att driva utvecklingsarbete som ur ett medborgarperspektiv innebär att:

- **Du som ung ska få ökad tillgång till kulturutbud och stöd att utveckla eget skapande.**
- **Som professionell kulturskapare ska du hitta fler uppdrag och kreativa miljöer att verka i.**
- **Vill du arrangera kultur ska det vara enklare.**
- **Kan du själv inte ta dig till kulturen så ska kulturen komma till dig.**
- **Du ska kunna dela med dig av kunskap och idéer och samskapa kultur med professionella kulturskapare.**
- **Du ska få tillgång till ett breddat kulturutbud med hög kvalitet.**
- **Du ska enklare kunna bevara, använda och utveckla vårt kulturarv.**
- **Du ska få ökade möjligheter att påverka förändringar av det offentliga rummet.**
- **Du ska få fler möjligheter att uppleva nationella och internationella gästspel och konstnärliga utbyten.**

Kultursatsningarna bidrar med värden som gör vår region attraktiv som livsarena, affärsarena och besöksarena. Vi ska samla aktörer och genomföra satsningar tillsammans som gör skillnad. Vi ska samverka i en större geografi och vi ska utveckla vår region tillsammans med internationella partners. Kommunerna, professionella kulturskapare och civilsamhället är viktiga medaktörer. Genom att spela samman ska vi ge dig som medborgare bättre förutsättningar att delta i kulturlivet.



Suzanne Frank  
Ordförande landstingsstyrelsen  
Landstinget Kronoberg



Roland Gustbée  
Ordförande förbundsstyrelsen  
Regionförbundet södra Småland



Göran Giselsson  
Ordförande landstingsstyrelsens kulturberedning  
Landstinget Kronoberg



Gunnar Nordmark  
Ordförande förbundsstyrelsens kulturberedning  
Regionförbundet södra Småland

## INNEHÅLLSFÖRTECKNING

<b>1 Kulturen och kulturpolitiken i Kronobergs län</b> .....	6
Plandokumentet .....	6
Kulturdefinition och motiv för kulturpolitiken .....	7
Mål .....	7
Arbetsmodell och uppföljning .....	8
<b>2 Länets kulturella infrastruktur</b> .....	10
Generella förutsättningar .....	10
Funktionsanalys av kulturområdet .....	11
Kommunerna som förvaltare och utvecklare av lokal kultur .....	12
Ekonomisk översikt .....	12
Prioriterade perspektiv .....	13
Barn och unga .....	13
Internationellt och interkulturellt .....	14
Mångfald .....	14
Jämställdhet .....	15
Tillgänglighet .....	15
Kronobergs kulturliv .....	16
Scenkonst .....	16
Musik .....	16
Dans .....	19
Teater .....	20
Nycirkus .....	22
Kulturarv .....	22
Musei- och arkivverksamhet .....	23
Hemslöjdsfrämjande verksamhet .....	27
Berättande och litteratur .....	28

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

Bild- och form .....	29
Filmkulturell verksamhet.....	32
Bibliotek .....	34
Studieförbund .....	36
Aspektområden .....	37
Kultur och Skola .....	38
Kultur och Hälsa .....	39
Kultur och Besöksnäring.....	40
Kulturella och kreativa näringar (KKN) .....	41
<b>3 Prioriterat utvecklingsarbete 2012–2014 .....</b>	<b>43</b>
Stärka arrangörsledet – befintliga arrangörer, nya arrangörer och arrangörskap i nya former .....	43
Utveckla metoder kring deltagarkultur .....	44
Stärka bild- och formområdet.....	44
Utveckla samarbetsmodeller kring kultur och hälsa .....	45
Utveckla och fördjupa scenkonstsamarbetet .....	45
Utveckla förutsättningarna för att bevara, använda och utveckla vårt kulturarv.....	46
Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga .....	46
Stärka strukturerna för kulturella och kreativa näringar .....	47
Utveckla samarbetet mellan kulturarv och besöksnäring.....	47
Utveckla en plattform för det fria ordet .....	47
<b>Bilagor .....</b>	<b>49</b>
Bilaga 1: Regionala kulturplanens organisation .....	49
Bilaga 2: Fördelning av statliga, regionala och kommunala medel till organisationer med regionalt uppdrag i Kronobergs län 2011 .....	50

## 1 KULTUREN OCH KULTURPOLITIKEN I KRONOBERGS LÄN

Kulturen är större än kulturpolitiken. Det kulturpolitiska arbetet i Kronobergs län sammanfattas i detta dokument – Regional kulturplan för Kronobergs län. Den regionala kulturpolitikens uppgift är att förvalta och utveckla de gemensamma resurserna för kulturområdet. Regionförbundet södra Småland och Landstinget Kronoberg har delat ansvar för att leda den regionala utvecklingen på kulturområdet samt för de åtaganden som följer med den regionala kulturplanen.

Kulturplan Kronoberg, den regionala kulturplanen för Kronobergs län, har arbetats fram i linje med principerna för statens kultursamverkansmodell. Syftet med kultursamverkansmodellen är ökat regionalt inflytande och ansvar över statliga medel för regional kulturverksamhet, möjlighet till regionala prioriteringar och variationer, föra kulturen närmare medborgarna, utvecklad dialog mellan stat, region, kommuner, professionella kulturlivet och civilsamhället samt bidra till nationella och regionala kulturpolitiska mål.

### PLANDOKUMENTET

Kulturplan Kronoberg är en förlängning av det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) som rör det kulturpolitiska området, och ersätter tidigare styrdokument för området. Beslut om kulturplanen fattas i respektive fullmäktige för landsting och regionförbund. Styrelserna för Landstinget Kronoberg och Regionförbundet södra Smålands har delat ansvar för den regionala kulturverksamheten som bedrivs med statliga och regionala medel<sup>1</sup>.

Kulturplan Kronoberg är den regionala kulturpolitikens styrdokument. Dokumentet omfattar hela det regionala kulturansvaret inklusive den regionala kulturverksamhet som finansieras med statliga medel. Ansvaret för uppföljningen ligger dels hos de ansvariga styrelserna i Kronobergs län och dels på Statens kulturråd som samordnande statlig myndighet. I planen beskrivs den kulturella infrastrukturens nuläge samt utmaningar gällande förvaltning och utveckling. Här beskrivs också vilka utvecklingsprocesser som ska prioriteras. Plandokumentets funktion är därmed också att tydliggöra och fokusera att samverkans- och utvecklingsarbetet bedrivs inom ramen för kultursamverkansmodellen i Kronobergs län.

Den politiska nivån beslutar om mål och riktlinjer samt lägger fast ekonomiska ramar, men överlåter de konstnärliga bedömningarna och/eller andra kvalitativa bedömningar till ämnesexperter. Den regionala nivån arbetar utifrån principen om *armlängdsavstånd*. Det är viktigt att inom alla konstområden, på regional och lokal nivå, upprätthålla denna princip i anslagsgivningen.

*Planen är indelad i tre huvudavsnitt: 1 Kulturen och kulturpolitiken i Kronobergs län, 2 Länets kulturella infrastruktur, 3 Prioriterat utvecklingsarbete 2012 – 2014.*

---

<sup>1</sup> Regionala kulturplanens organisation, se bilaga 1

## KULTURDEFINITION OCH MOTIV FÖR KULTURPOLITIKEN

När vi talar om kultur utgår vi från ett brett kulturbegrepp med flera dimensioner:

- Estetiska (egenvärde)
- Sociologiska (demokrati, deltagarkultur, bildning)
- Materiella och immateriella (kulturarv, identitet)

Motiven bakom den regionala kulturpolitiken är flera: kulturens eget värde, demokrati, samhörighet, bevarande av kulturarv, hälsa och ekonomisk utveckling.

## MÅL

### *Nationella kulturpolitiska mål<sup>2</sup>*

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå de nationella målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

### *Kronobergs läns kulturpolitiska mål<sup>3</sup>*

Ett innovativt kulturklimat med bredd och spets.

För att uppnå det regionala målet ska kulturpolitiken:

- främja en kulturell infrastruktur med bredd och spets,
- arbeta med kultur som aspekt för utveckling inom alla politikområden,
- verka för att utveckla befintliga och identifierade behov av nya mötesplatser för samarbeten,
- främja konstnärlig förnyelse och kvalitet på kulturområdet,
- främja samverkan mellan, akademi, näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle.

---

<sup>2</sup> De gällande nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen i december 2009. Se regeringens proposition Tid för kultur, 2009/10:3

<sup>3</sup> Kronobergs läns kulturpolitiska mål har fastslagits i Mötesplats södra Småland , Regionalt utvecklingsprogram – strategi för Kronobergs län, 2009

## ARBETSMODELL OCH UPPFÖLJNING

Kronobergs län arbetar sedan ett par år tillbaka utifrån metoden *cultural planning*. Detta innebär att ta tillvara kulturella resurser samt arbeta mer strategiskt och integrerat med kulturfrågor i samhällsplaneringen. Det är en metod som är sektorsövergripande med ett tydligt medborgarperspektiv. Underlag till beslut samlas in genom att kartlägga kulturella resurser i samhället och låta detta utgöra grund för beskrivning och analys. Kulturella resurser är centralt i *cultural planning* och exempel är: Erfarenheter och praktiker bland unga människor, etniska, kulturella och språkliga minoriteter, föreningsaktiva och andra intressegrupperingar; vårt kulturarv inklusive arkeologi, gastronomi, lokala dialekter och ritualer; konst, medieaktiviteter och kulturinstitutioner; den naturliga och bebyggda miljön inklusive offentliga och öppna platser; utbudet av lokala produkter och talanger i konsthantverk, tillverkning och tjänster.

Genom kultursamverkansmodellen öppnas nya möjligheter för samarbete och lärande för ökad kvalitet och bättre resultat i offentlig finansierad kulturverksamhet. Landstinget Kronoberg och Regionförbundet södra Småland har som målsättning att arbetet med Kulturplan Kronoberg ska vara en öppen planeringsprocess med dialogen i fokus och att planeringsunderlag ska vara synliga och möjliga att kommentera. Dialogmöten anordnas med hjälp av deltagardemokratiska metoder, d v s att deltagarna har inflytande över mötets innehåll. Resultatet från dialogerna bidrar till kartläggningsarbetet. Processen vid framtagandet av Kulturplan Kronoberg 2012–2014 har varit möjlig att följa och delta i via webbplatsen [www.kulturplankronoberg.se](http://www.kulturplankronoberg.se). Arbetsmodellen behöver granskas regelbundet för att säkerställa att den bidrar till utvecklingen av kulturområdet.

Implementering och uppföljning av Kulturplan Kronoberg kommer att bygga vidare på den arbetsmodell som har lett fram till plandokumentet. För att möta utmaningarna och driva utvecklingsarbetet framåt behöver flera aktörer samverka. Samlade resurser och kompetenser ger bättre resultat. För att göra skillnad under planperioden krävs en kombination av resurser och kompetenser. I ett flertal fall krävs ett samarbete mellan kommunerna, det professionella kulturlivet och civilsamhället.

Den regionala styrningen sker genom att organisationer med regionalt och statligt stöd har ett grunduppdrag. Utvecklingsarbetet kopplas till grunduppdraget eller till ett särskilt uppdrag. Uppdragsorganisationernas arbete tydliggörs och följs upp i verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser. Hur och i vilken ordning utvecklingsarbetet ska bedrivas, i de fall processerna inte redan är igång, avgörs i den fortsatta samverkans- och samrådsprocessen. Hur resultatet ska mätas – kvalitativt och kvantitativt – fastställs i samråd med berörda aktörer vid uppdragsgivningen. Insatserna ska kvalitetssäkras utifrån ett mångfalds-, jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv.

Avseende uppföljning av statliga medel till regional kulturverksamhet kommer Landstinget Kronoberg och Regionförbundet södra Småland följa de riktlinjer som Statens kulturråd och Myndigheten för kulturanalys utarbetar tillsammans med regionerna.

Den årliga dialogprocessen innehåller följande möten:

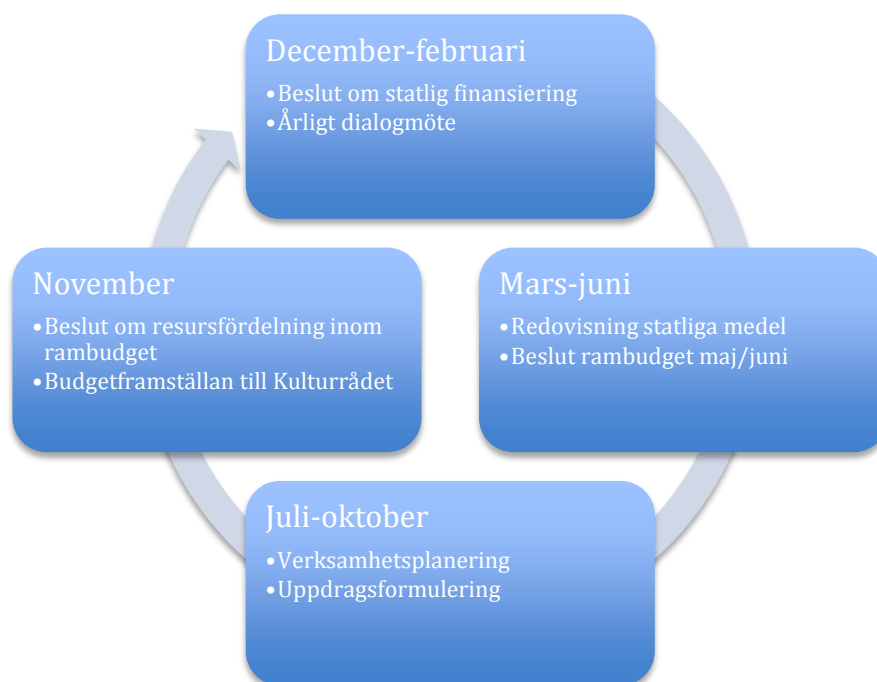
- Årlig regional *samrådskonferens* som samlar politiker och tjänstemän på lokal och regional nivå, samt företrädare för de regionala kulturverksamheterna, de professionella kulturskaparna och civilsamhället.
- Uppföljning genom regionala *tematiska dialoger* med berörda politiker och tjänstemän på lokal och regional nivå, de regionala kulturverksamheterna, de professionella kulturskaparna och civilsamhället.
- *Lokala samråd* genomförs av kommunerna med det lokala kulturlivet och civilsamhället.



**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

- *Mellanregionala samråd* – med de län som Landstinget Kronoberg eller Regionförbundet södra Småland samverkar och/eller bedriver verksamheter tillsammans med.
- Tillkommer gör kulturpolitiska samråd med *regionala samrådsgruppen* (kommunernas kulturpresidier eller motsvarande) och *regionala arbetsgruppen* (kulturansvariga tjänstemän i kommunerna) samt dialoger med organisationer som har ett statligt och/eller regionalt kulturuppdrag.

*Årscykel för budget och uppföljning på regional nivå*



## 2 LÄNETS KULTURELLA INFRASTRUKTUR

I avsnittet nedan beskrivs Kronobergs läns kulturella infrastruktur<sup>4</sup> – våra generella förutsättningar, kommunernas roll, ekonomisk översikt, arbetet med prioriterade perspektiv samt Kronobergs kulturliv. Den kulturella infrastrukturen på regional nivå bärs upp av många olika organisationer. Under avsnittet "Kronobergs kulturliv" beskrivs verksamheten bland institutioner och organisationer med regionalt fördelat statligt anslag eller ett regionalt uppdrag (för sammanställning se bilaga 2).

Beskrivningen gör inte anspråk på att vara fullständig men ger en bild av nuläge, utmaningar och möjligheter. Texten baseras på den regionala utvecklingsplanen (RUP), underlag från dialogprocessen under kulturplanens framtagande, nulägesbeskrivningar från kommuner samt från kulturorganisationer med statlig eller regional finansiering.

### GENERELLA FÖRUTSÄTTNINGAR

Befolkningen i vårt län har ökat stadigt sedan millennieskiftet. Det är framförallt Växjö kommun som bidrar till ökningen men på senare år även kommuner som Älmhult och Ljungby. Inflyttningen sker till stor del från angränsande län men också med betydande del från utlandet. Andelen i befolkningen som har utländsk bakgrund har ökat i länets samtliga kommuner sedan 2005. Markaryd, Växjö och Lessebo har högst andel utrikes född befolkning. Åldersstrukturen i Kronobergs län skiljer sig från riksgenomsnittet genom att ha något fler äldre samt något färre i åldrarna 25-55 år. Utbildningsnivån är något lägre än riksgenomsnittet.

Kreativa miljöer och personer verksamma i yrken med kreativt innehåll kan leda till en större ekonomisk utveckling. Kulturella och kreativa näringar har utpekats i RUP som ett område med stor potential. I den regionala kartläggning av kulturella och kreativa näringar som genomförts konstateras att 9 % av alla arbetsställen i länet finns inom branschen (jfr byggindustrin med 6,4 % av antalet arbetsställen i länet). Av länets befolkning i förvärvsarbetande ålder mellan 16–64 år är 11 % sysselsatta inom branschen.

De av länets kulturorganisationer som arbetar särskilt nära länets kulturella och kreativa näringar är det regionala resurscentrumet för film och ung kommunikation – Reaktor Sydost – samt Hemslöjden i Kronobergs län. I länet utmärker sig Älmhult och Lessebo kommuner med en hög andel av företag inom denna sektor. Kartläggningen visar att regionen är särskilt stark inom området konst/design (här avses egenanställda och företagare inom musik, mode, design, konst, konsthantverk, litteratur, artister, dans, teater, arkitektur, festivaler). I Växjö är andelen artister och konstnärer mycket hög och endast landets storstadskommuner ligger över denna nivå<sup>5</sup>. Många personer sysselsatta inom de kulturella och kreativa näringarna i Kronoberg vittnar om att de ofta kombinerar flera inkomstkällor för att kunna arbeta med de idéer som de brinner för.

Den kulturella infrastrukturen i länet präglas inte av institutionstäthet. Det finns tydliga skillnader i framförallt kulturutbudet mellan Växjö kommun och omgivande landsbygdskommuner. Växjö kommun har en hög andel konstnärer och artister och ett relativt utbyggt kulturutbud. Merparten av länets kommuner har andra förut-

---

<sup>4</sup> Med kulturell infrastruktur menas regionens utbud och tillgänglighet till utbildning, stödsystem, institutioner och organisationer, kulturskapares och konstnärers villkor samt nätverk inom kulturområdet.

<sup>5</sup> Kalsø Hansen, Høgni. (2006). *Teknologi, Talent og Tolerance i Kronobergs län – En rapport om Kronobergs position baserat på tesen om den kreativa klassen*. Lunds universitet.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

sättningar och ligger mycket lägre i jämförelse. Därför är den uppsökande verksamheten hos organisationer med regionalt uppdrag viktig. Kulturinstitutioner med länsuppdrag har utvecklat en omfattande turnéverksamhet men också olika former av tjänster till kommunerna för att tillgodose efterfrågan. Kulturinstitutionerna har också ett viktigt uppdrag i att fungera som kreativa miljöer där nya aktörer och initiativ kan fångas upp.

Kulturparken Småland är en ny aktör som ska utveckla det regionala kulturarvsarbetet – detta med stort fokus på medborgarperspektiv och samverkan med kommunerna. Regionteatern Blekinge Kronoberg är länsteatern med en omfattande produktion, särskilt för barn och unga, och med spelplats i hela södra Sverige. Musik i Syd är den regionala musikinstitutionen i Kronoberg län med en omfattande verksamhet i södra Sverige och med stor betydelse för frilansmarknaden. Det är utmärkande för den kulturella infrastrukturen i länet att flera verksamheter delas mellan Kronoberg och de omgivande länen. Verksamheter som samfinansieras mellan länen är länsteatern och länsbiblioteket vilka delas med Blekinge, danskonsulentverksamheten och regionala filmresurscentrumet delas med Blekinge och Kalmar och länsmusiken delas med Skåne. Smålands Konstarkiv samfinansieras med Jönköpings läns landsting och Värnamo kommun. Några verksamheter med regionalt uppdrag samfinansieras även av kommuner: Kulturparken Småland AB, AB Regionteatern Blekinge Kronoberg och Musik i Syd AB samt Linneateatern med Växjö kommun och Berättarnätet Kronoberg och Ljungbergsmuseet med Ljungby kommun. Detta är ett sätt att säkra och utveckla länets kulturella infrastruktur.

Den kulturella infrastrukturen runtom i länet bärs upp av många organisationer och betydelsefulla initiativ som kommer från civila sektorn. Exempel på detta är verksamheten Film i Glasriket som bygger på ett kluster av biografier i östra länsdelen. Här ser vi också den multidisciplinära konstverksamheten kallad Cirkus i Glasriket, med glaset och glashantverket i centrum kombinerat med nycirkus, musik och dans. Även på folkmusikområdet är Kronoberg starkt med Korröfestivalen som ett svenskt centrum för folk- och världsmusik.

Berättartraditionen är utbredd särskilt i länets västra delar. Sagomuseet i Ljungby har samlat och visar de gamla folksagor som varit mycket spridda just där. Berättartraditionen har på senare år också visat sig i nya former i ett starkt mediakluster. Här finns utbildningen "Storytelling – för strategisk kommunikation", Sveriges Television, Sveriges Radio och flera tidningar, även om SVT minskat sin verksamhet i Växjö. I anslutning till detta kluster drevs projektet Delta Garden som skapades med inriktning på deltagande i olika delar av samhällsutvecklingen.

Genom aktiv landskapsvård bevaras värdefulla natur- och kulturvärden, vilket utgör en grund för landskapsturism och en sporre för nya småskaliga turistsatsningar vid berörda företag eller i omgivningen. Hela 239 fornvårdslokaler vårdas med statliga medel i Kronobergs län vilket i förhållande till länets storlek är mycket. Här finns också kulturresevatet Komministerbostället Råshult (Linnés Råshult) med småskaliga åkertegar, skogsbeete och ängsmarker där Kronobergs län tillsammans med Uppsala län har initierat arbetet att göra kulturarvet efter Carl von Linnés vetenskapliga arbete, *The Rise of Systematic Biology*, till ett av UNESCOs världsarv. Ett annat särpräglat och unikt landskap är Urshultstraktens ängsodlingar, där slätterängar genom mångfalden av vildapel och vildpäron förvandlats till fruktodlingar.

---

**FUNKTIONSANALYS AV KULTUROMRÅDET**

Mot bakgrund i kultursamverkansmodellens införande och de allt mer konkreta diskussionerna om bildandet av nya och större regioner ökar vårt behov av kvalitativt beslutsunderlag för kulturområdet. Som ett resultat av detta har de tre sydostlänen Kronoberg, Blekinge och Kalmar län beslutat att under 2011 genomföra en funkt-

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

ionsanalys<sup>6</sup> av kulturområdet. Vi väljer att göra det tillsammans eftersom de tre länen har ett omfattande samarbete på kulturområdet samt delar ansvar för flera verksamheter, vilket redovisats ovan. Syftet med funktionsanalysen är att kartlägga mottagarna av regional finansiering och få en samlad bild av deras verksamheter och förutsättningar samt deras förmåga till hög kvalitet och förmåga att verka som samlande och drivande aktörer inom kulturområdet. I traditionell kulturstatistik saknas denna typ av uppgifter. Den information som är vanligare rör vilka aktörerna är och hur de finansieras. Uppgifter om funktion och roller i den kulturella infrastrukturen saknas i regel. Detsamma gäller vilka samverkansområden som finns. Materialet kommer användas i genomförandefasen av länets kulturplan samt ge ett underlag för nästkommande kulturplan.

**KOMMUNERNA SOM FÖRVALTARE OCH UTVECKLARE AV LOKAL KULTUR**

Kommunerna har huvudansvaret för många av de kulturpolitiska breddinsatserna – t.ex. kulturskola, folkbibliotek, tillämpning av plan- och bygglagen, tillhandahållandet av lokaler för kulturell verksamhet samt stöd till det lokala föreningslivet. Även kommunernas ansvar för skolan och omsorgen ska nämnas i sammanhanget. I kultursamverkansmodellen har kommunerna det lokala kulturpolitiska ansvaret och rollen som lokala utvecklings- och förvaltningsaktörer.

Nämndansvaret för kultur är olika fördelat beroende på om kommunens karaktär är präglad av större stad, landsbygd eller glesbygd. Av länets åtta kommuner har enbart Växjö kommun en separat kulturnämnd. De andra sju kommunerna har inte särskilda kulturnämnder och organisationsformen för kulturansvaret skiftar. Länets två största kommuner – Växjö respektive Ljungby kommun – delar ansvaret för finansieringen, och i vissa fall även ägandet, med den regionala nivån för några av länets kulturorganisationer med regionalt uppdrag<sup>7</sup>.

Den kulturpolitiska dialogen inom ramen för kultursamverkansmodellen kräver samtalspartners. I nuvarande läge ser det olika ut för kommunerna i vilken mån de kan delta i regional samverkan gällande kulturfrågorna.

**EKONOMISK ÖVERSIKT**

I fördelningen av offentliga kulturutgifter gällande institutioner och övriga verksamheter tar landstinget, regionen och kommunerna olika stort ansvar för skilda typer av kulturinstitutioner och verksamheter. Av landstingets och regionens driftkostnader för kulturändamål<sup>8</sup> är följande de områden som får mest pengar: museiverksamhet, teater, musik och studieförbund. De områden som får mindre bidrag är bibliotek och litteratur, film, dans, hemslöjd och konst. Kommunernas kulturkostnader handlar om bibliotek, musik- eller kulturskola, s.k. allmän kulturverksamhet och stöd till studieförbund. Politiska prioriteringar har skapat variationer i hur mycket kommunerna satsar på kultur. Länets institutionsstruktur präglas av de lagstadgade verksamheterna

---

<sup>6</sup> Funktionsanalyser genomförs traditionellt med fokus på näringslivsutveckling. Metoden har aldrig använts på kulturområdet och kommer därför anpassas för att passa kultursektorn.

<sup>7</sup> Se uppgifter om organisationsform/ägande samt finansiering av länets kulturorganisationer med regionalt uppdrag i Bilaga 2.

<sup>8</sup> Se uppgifter om organisationsform/ägande samt finansiering av länets kulturorganisationer med regionalt uppdrag i Bilaga 2.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

inom bibliotek och kulturarv, av särskilt personalintensiva verksamheter som musik och teater, dans och film som jämförelsevis är oetablerade samt konstområdet som saknar en sammanhållen regional struktur. I nuvarande finansieringsmodell på regional nivå finns i huvudsak långsiktiga anslag och projektmedel. De aktörer som idag tar del av resurserna är i hög utsträckning redan tidigare etablerade kulturorganisationer och det är svårt för nya och oetablerade aktörer att ta del av stödsystemet.

Det statliga kulturstödet är kanaliserat till de större kommunerna i Kronobergs län som själva satsar – Växjö kommun och Ljungby kommun. Risken finns att delar av länet hamnar vid sidan av det fokus på utveckling som bygger på faktorer som till exempel kreativa miljöer och barn och ungas tillgång till kultur. Denna struktur innebär en utmaning och är något som den regionala kulturpolitiken måste förhålla sig till.

**PRIORITERADE PERSPEKTIV**

Ett socialt och kulturellt hållbart samhälle grundas på att resurser, inflytande och makt fördelas rättvist, jämlikt och jämställt. Jämställdhet, integration och mångfald är grundförutsättningar för att kunna skapa ett hållbart livskraftigt, demokratiskt samhälle. Länet utveckling växer fram ur och förstärks av samarbete mellan aktörer inom regionen, med aktörer i andra regioner och med aktörer på nationell samt internationell nivå.

All kulturverksamhet med regional finansiering ska kvalitetssäkras utifrån de prioriterade perspektiven och följas upp i verksamheternas grunduppdrag och särskilda uppdrag inom ramen för den regionala kulturplanen. Som en del av organisationens arbete med lärandeprocesser kommer Regionförbundet södra Småland inom ramen för sitt kulturpolitiska ansvar granska de egna stödsystemen i syfte att utreda hur väl de stödjer organisationens mål gällande mångfald samt bredd och spets i utbudet.

**BARN OCH UNGA**

Barn och unga är en prioriterad målgrupp och kulturpolitiken verkar för att öka barn och ungas möjligheter till att ta del av kultur och till eget skapande. Utgångspunkten är FN:s barnkonvention om barns rättigheter och lika värde med de normer, värderingar och principer som konventionen ger uttryck för. Barnperspektivet innebär att alla barn och unga ska få lika tillgång till utbud och möjligheter till skapande, oavsett ålder, kön, språk, religion; nationellt, etniskt eller socialt ursprung; bostadsförhållanden eller funktionell förmåga.

**UTMANINGAR**

Det finns skillnader i barn och ungas möjligheter till att ta del av kulturen i länet. Skillnaderna påverkas av geografiska avstånd, graden av kapacitet och resurser i exempelvis skolan, omfattningen av samordning mellan olika aktörer samt familjernas ekonomiska situation. Det gör att det offentligt stödda kulturutbudet är tillgängligt för barn och unga i olika stor utsträckning. Länet kulturorganisationer producerar ett relativt omfattande utbud, däremot saknas system för att säkerställa att utbudet når mottagaren. Ett område som särskilt behöver utvecklas är barn och ungas möjligheter till att ta del av samt utöva kultur på sin fritid på kvällar, helger och skollov.

Det finns behov av statistik och kunskapsinhämtning som kan bidra till en bättre helhetsbild av barn och ungas tillgång till kultur. Idag saknas ett länsövergripande underlag gällande barnperspektivet.



**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Stärka arrangörsledet – befintliga arrangörer, nya arrangörer och arrangörskap i nya former
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Funktionsanalys av kulturområdet<sup>9</sup>

---

**INTERNATIONELLT OCH INTERKULTURELLT**

Internationella inspel och utbyten berikar kulturen i länet, ökar möjligheterna för kulturutövare att presentera verksamhet på en internationell arena samt allmänhetens möjlighet att möta kultur från hela världen. I länet pågår arbete med internationell prägel genom exempelvis gästspel och utbyte med fria och etablerade scenkonstaktörer, utbyte mellan konstnärer och konstutställningar, samt att kommunerna har varierade utbyten med vänorter. Interkulturellt utbyte och utveckling innebär att olikheter i erfarenheter, perspektiv, kompetens hos den enskilde ska tas tillvara och konstnärliga uttryck inom olika konstformer ska ges utrymme i kulturlivet.

**UTMANINGAR**

Med undantag för ett fåtal institutioner är generellt sett det internationella utbytet på kulturområdet begränsat. För att bli en attraktiv samarbetspart på internationell nivå krävs att de rätta förutsättningarna finns på hemmaplan; däribland fördjupad samverkan inom konstområdena. Det finns även behov av omvärldsbevakning och kunskap kring utveckling och tendenser i det internationella kulturlivet; kring arenor och händelser som är viktiga för regionen. En bredd av perspektiv och erfarenheter behöver få utrymme i kulturlivet.

FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Stärka bild- och formområdet
- Utveckla och fördjupa scenkonstsamarbetet
- Funktionsanalys av kulturområdet<sup>10</sup>

---

**MÅNGFALD**

Ett brett kulturutbud med hög kvalitet som är tillgängligt för alla förutsätter mångfald. Mångfald innebär att människors lika värde respekteras – oavsett kön, könsöverskridande identitet och uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder eller annat.

Den regionala kulturpolitiken ska stimulera mångfald genom att stödja projekt och satsningar på metod- och systemutveckling utifrån mångfaldsperspektivet. Exempel på nya satsningar med regionalt stöd inom scenkonst- och kulturarvsområdet är Embrace<sup>11</sup>, Nya Småland<sup>12</sup> och Araby Community Art<sup>13</sup>.

---

<sup>9</sup> Funktionsanalys s. 8.

<sup>10</sup> Funktionsanalys s. 8.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014****UTMANINGAR**

Många kulturorganisationer arbetar aktivt kring mångfaldsfrågor, men kunskapsspridning och erfarenhetsutbytet kan utvecklas. Det finns även behov av att utveckla metoder för deltagarkultur i syfte att stärka mångfalden. Kulturinstitutionerna kan aktivt verka för ett brett utbud som är tillgängligt för alla, och det är viktigt att följa styrkorna och svagheter i detta arbete.

FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Utveckla metoder för deltagarkultur

**JÄMSTÄLLDHET**

Ett jämställt kulturliv bidrar till mångfald och bredd i kulturlivet. Alla ska ges samma möjlighet att ta del av kulturlivets resurser, och mäns och kvinnors kunskap och kompetens ska speglas, värderas och tillvaratas likvärdigt.

**UTMANINGAR**

Mäns och kvinnors deltagande i och inflytande på kulturlivet har i nationella undersökningar visat sig vara ojämnt, vilket särskilt påtalats inom film, musik samt bild- och formområdet. För den aktuella situationen i Kronobergs län finns idag ännu inget samlat underlag som beskriver förhållandena.

FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSARBETE UNDER 2012–2014:

- Jämställdhetsanalys för Kronobergs län genom framtagande av könsuppdelad statistik

**TILLGÄNGLIGHET**

Alla medborgare ska kunna ta del av sina rättigheter vilket innebär att kulturlivet ska vara fysiskt tillgängligt för alla. Tillgängligheten påverkas av möjligheterna att tillgodogöra sig innehållet i kulturutbudet, att ta sig till, in, och inom aktuella lokaler; av möjligheterna till utbildning inom konst- och kulturområdet samt att kunna utöva eget konstnärskap. Därför är det inom kulturområdet särskilt viktigt att beakta dessa aspekter: kultursektorns lokaler, information samt planering och beslutsfattande.

---

<sup>11</sup> Embrace är ett projekt som Kulturparken Småland driver med syfte att med en utställning som bas skapa en rad aktiviteter med anknytning till immigration och emigration. Utställningen är tänkt att engagera länets invånare att vara medskapande i alla aktiviteter.

<sup>12</sup> Nya Småland är en förstudie som Kulturparken Småland genomför med syfte att precisera hur de ska arbeta vidare med den regionala identiteten – Vem är smålänning och vem är inte? – samt utveckla arbetsmetoder för kulturinstitutioner med fokus på deltagandeperspektivet.

<sup>13</sup> Araby Community Art är ett samverkansprojekt mellan olika konstområden som Regioteatern Blekinge Kronoberg driver, där verksamheten skapas av, för och med invånarna i stadsdelen.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014****UTMANINGAR**

Arbeta för att uppnå delmålen för kulturområdet inom de fastställda inriktningsmålen inom regeringens strategi för genomförandet av funktionshinderspolitiken 2011–2016.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSARBETE UNDER 2012–2014:**

- Länets kulturinstitutioner ska ha en handlingsplan för tillgänglighet
- Länets kulturinstitutioner ska åtgärda enkelt avhjälpbara hinder
- Länets kulturinstitutioner ska ha webbplatser och e-tjänster som är tillgänglighetsanpassade

**KRONOBERGS KULTURLIV**

I avsnittet nedan följer en beskrivning av olika områden och verksamheten hos institutioner och organisationer med regionalt fördelat statligt anslag eller ett regionalt uppdrag. För varje område anges prioriterat utvecklingsarbete under planperioden, vilket sammanfattas under kapitel 3 *Prioriterat utvecklingsarbete 2012–2014*.

**SCENKONST**

Scenkonst innefattar konstformerna dans, teater, musik och nycirkus; områden som har mycket gemensamt när det gäller produktion och arrangörskap. Det handlar om lokaler för utövande, men också om marknadsföring av evenemang, kompetensutveckling och samarbete för att utveckla verksamheterna. Även aktörer inom berättande och film ser sig i ett scenkonstsammanhang.

Idag finns Scenkonst Sydost, ett nätverk som samlar scenkonstaktörer i Kronoberg, Blekinge och Kalmar. Nätverket utgörs av Regionteatern Blekinge Kronoberg, Riksteatern i Kronoberg, Blekinge och Kalmar län, Byteatern – Kalmar Läns Teater samt Dans i Sydost, och arbetet är inriktat på att stärka arrangörer i regionen.

**MUSIK**

**Organisationer med statligt och/eller regionalt stöd är Musik i Syd med Musica Vitae samt arrangörsföreningarna Media Artes, Växjö Konserthörsning, Tingsryds Konserthörsning, Föreningen Alvesta Jazz & Blues, Föreningen Valshuset samt Föreningen Jazz i Växjö.**

Den kulturella infrastrukturen på musikområdet är mycket beroende av tillgången på arrangörer. Arrangörsföreningar med olika inriktning finns runt om i länet. Vissa kommuner är dock helt utan arrangörsföreningar på musikområdet. Detta avspeglar sig i utbudet av konserter för en vuxen målgrupp. Detta samband gäller inte för konserter för målgruppen barn och unga. Där är det istället avhängigt av hur kommunen arbetar med scenkonst för barn och unga i skolan.

En arrangörsförening som skiljer Kronobergs län från de flesta andra i län i Sverige är Media Artes som regelbundet arrangerar konserter inom nutida konstmusik. Ofta kombineras detta med workshops där man exempelvis tillsammans med publiken skapar instrument och spelar gemensamt. Folk- och världsmusiken har en stark företrädare i Föreningen Valshuset, den klassiska musiken i Växjö och Tingsryds Konserthörsning och

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

jazzen i föreningarna Alvesta Jazz & Blues samt Jazz i Växjö. Kronobergs län utmärker sig också med en stark tradition inom blåsmusiken.

Även länets kyrkor och studieförbund gör en stor insats som konsertarrangörer. Dessa organisationer är också viktiga för möjligheten för länets invånare att själva utöva musik t.ex. genom körsång eller att repa med sitt band. Studieförbunden är också en arena där oetablerade band och sångare får en chans att spela inför publik och utvecklas. Utbudet av musikskolor är dessutom väl tilltaget i länets kommuner och det finns ett flertal estetiska program samt musikinriktning på två av länets tre folkhögskolor. På Linnéuniversitet finns program inom musik- och ljuddesign och musikproduktion samt ett flertal kurser inom musik och musikvetenskap. Bland länets folkhögskolor har Markaryds folkhögskola och St Sigfrids folkhögskola utbildningar med inriktning på musik, teater, show och musikal. En annan aktör är Christina Nilsson-sällskapet som utöver att arrangera konserter även anordnar en årlig Christinagata genom Småland för de stipendiater som blivit tilldelade ett stipendium ur Christina Nilssons stipendiefond. Fonden förvaltas av Kungliga Musikaliska Akademin.

Vid sidan av de ideella arrangörerna finns det även ett flertal kommersiella som bidrar till att bredda länets musikutbud. Två av aktörerna är Kafé de luxe i Växjö och folkparken Tyrolen i Alvesta.

Andra betydelsefulla aktörer är de folkrörelser som tillhandahåller samlingslokaler på landsbygden för att konserter ska kunna arrangeras runt om i hela länet – t.ex. Bygdegårdsrörelsen och Folkets Hus och Parker.

**MUSIK I SYD** är Kronobergs läns länsmusikorganisation. Musik i Syd delas med Region Skåne. Växjö kommun är en betydande finansiär och uppdragsgivare till verksamheten. Musik i Syd har även ett utvecklat samarbete mellan länsmusiken i Halland, Kalmar och Blekinge län. Verksamheten består till stor del av att erbjuda arrangörer ett högkvalitativt utbud genom samarbete med frilansande musikgrupper samt av den välrenommerade, 15 musiker starka, kammarorkestern Musica Vitae. Musik i Syd arrangerar även konserter runt om i länet samt genomför projekt för att utveckla delar av länets musikliv.

Musik i Syd har ett stort och tillgängligt utbud riktat mot både en vuxen publik samt mot barn och ungdom, och har påbörjat ett arbete med att stödja länets arrangörsföreningar på musikområdet. De arbetar även med att utveckla konsertformen genom att spela på annorlunda tider – t.ex. lunchkonserter, och på andra platser – t.ex. Ljungbergmuseet.

Musik i Syd är tillsammans med Föreningen Valshuset en betydande arrangör av folk- och världsmusik i Växjö och Kronoberg, och ansvarar för planeringen och genomförandet av Sveriges största folkmusikfestival, Korröfestivalen, samt världsmusikfestivalen World Mix. Korröfestivalen har under många år erbjudit en unik blandning av professionell svensk, nordisk och internationell folk- och världsmusik, och fungerar idag som ett centrum för dessa uttryck i södra Sverige. Sveriges Radio sänder varje år konserter från festivalen vilket ger den nationell spridning. Utöver konserter erbjuder festivalen kurser, verkstäder, dans, aktiviteter för barn, folkmusikmässa samt spelmansstämma. En ny satsning är Ungscen som syftar till att ge nya grupper och aktörer inflytande över festivalens framtida utveckling. Nästa projekt för att utveckla festivalen ytterligare är Nordic Stage som innebär att en scen och plattform skapas där den nya, unga nordiska och europeiska folkmusiken lyfts fram och ges uppmärksamhet.

Samverkan sker även med Berättarnätet Kronoberg genom Musik i Sagobygd som är en del av Ljungby berättarfestival. Musik i Syd tar även ett ansvar på dansområdet vilket beskrivs mer under rubriken dans. Samverkan har de senaste åren dessutom skett i projektform med Regionteatern Blekinge Kronoberg, Kulturparken Småland samt föreningen Cirkus i Glasrieket, för att tillsammans skapa föreställningar med en unik blandning av musik, glaskonst, nycirkus och dans. Läs mer om samarbetet under rubriken Nycirkus.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

**MUSICA VITAE** samarbetar med det fria kulturlivet i form av ensembler, danskompanier, solister, dirigenter, koreografer, ljussättare, tonsättare m.fl., och verkar regelbundet i allt från lokala till internationella sammanhang. Orkestern arbetar mycket tillsammans med andra konstformer och nutida tonsättare vilket på 30 år resulterat i 150 uruppföranden. Barn är en målgrupp som prioriteras och man har även program med en inriktning mot kultur och hälsa, riktat mot framförallt en äldre målgrupp. Musik i Syds internationella arbete sker framförallt genom Musica Vitae's internationella turnéer, samt genom internationella gästspel inom ramen för de festivaler och konserter som anordnas. Samarbetet i Öresundsregionen är särskilt utvecklat.

**SMÅLANDS MUSIKARKIV**<sup>14</sup> är en del av Musik i Syd med uppdrag att dokumentera regionens musiktraditioner och nutida musikliv i alla dess olika uttryck.

#### UTMANINGAR

Musikområdet är ett område som under hela 1900-talet varit under ständig expansion. Allt fler stilar, genrer och medier kräver plats, och de som spelar själva eller sjunger i kör är många. Detta är något som offentliga aktörer måste förhålla sig till, och ständigt se över vem som får del av offentliga medel och med vilka argument.

Arrangörskapet är en huvudfråga för scenkonstområdet som helhet. Ett fungerande och väl utvecklat arrangörskap, med stark lokal förankring, är en förutsättning för att nå ut med kulturarrangemang i hela länet. För att lyckas måste det finnas mottagare i varje kommun.

En av Musik i Syds stora utmaningar under de kommande åren är att leva upp till de stora förväntningar som finns från det fria professionella musiklivet. Då musikinstitutionerna runt om i Sverige i huvudsak har till uppgift att sätta samman program, producera och till viss del arrangera konserter inom en rad genrer är de av en oerhörd stor betydelse för det fria musiklivet. För att ytterligare nå ut med det utbud som Musik i Syd erbjuder för skola och vård/omsorg krävs utvecklade arbetsmetoder för samarbete med dessa organisationer.

Musik i Syd har idag omfattande internationella kontakter genom Musica Vitae och genom sin konsert- och festivalverksamhet. Detta är en resurs för regionens ambitioner gällande utvecklade internationella kontakter för scenkonstområdet som helhet.

Musik i Syd arbetar för en jämn könsfördelning i det utbud de erbjuder, men tar idag inte fram könsuppdelad statistik på området vilket krävs för att göra en jämställdhetsanalys. Musikområdet nationellt, och särskilt orkestrarna, pekas ofta ut som den minst jämställda av konstarna.

#### FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Stärka arrangörsledet – befintliga arrangörer, nya arrangörer och arrangörskap i nya former
- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa
- Utveckla och fördjupa scenkonstsamarbetet
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga

---

<sup>14</sup> Läs mer om Smålands Musikarkiv under rubriken Kulturarv - Arkiv



## DANS

### Organisation med statligt och regionalt stöd är Dans i Sydost.

Fram till 1996 var dansen inte en uttalad konstform i den nationella kulturpolitiken. Efter en utredning valde länen i sydost att skapa en länsgemensam konsulentverksamhet på dansområdet. I Kronobergs län är dansen ny i de offentliga stödsystemen sedan 2007. Det är således en ny form inom scenkonsterna i länet och infrastrukturen med koppling till övriga scenkonstområden är under uppbyggnad. Det finns idag ingen institution som har ett kulturpolitiskt uppdrag riktat mot dansen.

Den dansverksamhet kommunerna själva har består främst av bidrag till föreningar. Det finns dock inga dansföreningar i länet som fokuserar på dans som scenkonst. Få av kommunerna köper själva in dansföreställningar. Inköp av dans till skolorna sker i hälften av kommunerna i länet. Inköpen är oregelbundna och saknar tydlig strategi. I skolan sker dans i huvudsak som del av idrottslektionerna. Undantag finns dock, framför allt i form av mindre projekt men även mer kontinuerlig verksamhet. Inom Skapande skola har dans funnits i projekt i hälften av kommunerna dels tillsammans med andra konstarter såsom musik och teater och dels i form av rena dansprojekt.

Fyra av länets åtta kommuner har dansundervisning på kulturskolan. Möjligheterna att själv få dansa ser olika ut i länets kommuner. Växjö har ett stort utbud av dansskolor och kurser medan Tingsryds kommun helt saknar dansundervisning.

Av länets sju teaterföreningar köper en regelbundet in dansföreställningar. Problemet anses ofta vara lokalfrågan då scenerna sällan är anpassade till dans. Musik i Syd arrangerar, i enlighet med uppdragsavtal med Växjö kommun, professionella dansproduktioner på Växjö konserthus, och Musica Vitae samarbetar sedan lång tid tillbaka med olika danskoreografer. Även Växjö teaterförening har uppdrag i sitt långsiktiga stöd att arrangera dansföreställningar. En sammanställning av de möjligheter barn och vuxna har för att se dans samt dansa själva visar att barn har möjlighet att på något vis dansa och även se dans i de flesta kommunerna. Vuxna har färre möjligheter än barn både till att se dans som scenkonst eller till eget utövande.

**DANS I SYDOST** är en danskonsulentverksamhet som bedrivs som en gemensam resurs i de tre sydostlänen; Kronoberg, Kalmar och Blekinge län. Dans i Sydosts uppdrag är att föra dansens talan i regionen och arbeta samordnande. Huvuduppgifter för verksamheten är att stärka dansen som konstform genom att öka kunskapen om och bredda intresset för dans; skapa nätverk för dans; ge kunskap om dans i skolan samt samarbeta med övriga arrangörer om professionella dansföreställningar. I verksamheten prioriteras barn och unga.

## UTMANINGAR

Strukturer för att stödja och utveckla dansen är fortfarande i etableringsstadiet. Utmaningar i nuläget är att öka dansens närvaro i länet samt att driva de utvecklingsprocesser som identifierats inom ramen för danskonsulentverksamheten i fördjupad samverkan med övriga scenkonstområden. Samverkan bör dessutom ske inom tillgängliggörande av dans genom anpassade lokaler och teknik, utveckling av danskunskap i arrangerande, inköp och utbud samt att barn, unga och vuxna ska kunna se och utöva dans i samtliga kommuner.

FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Stärka arrangörsledet – befintliga arrangörer, nya arrangörer och arrangörskap i nya former
- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa
- Utveckla och fördjupa scenkonstsamarbetet

- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga

## TEATER

**Organisationer med statligt och/eller regionalt stöd är Regionteatern Blekinge Kronoberg, Riksteatern Kronoberg och LinneaTeatern.**

**REGIONTEATERN BLEKINGE KRONOBERG** är länets länsteaterinstitution som ägs gemensamt av Landstinget Kronoberg, Region Blekinge och Växjö kommun. Regionteatern Blekinge Kronoberg producerar scenkonst för barn, unga och vuxna, och är en av Sveriges största länsteatrar med i genomsnitt 110 personer anställda under ett verksamhetsår. Barn och unga är en särskilt prioriterad målgrupp. Huvudsakligen rör det sig om talteater. En stor del av repertoaren är nyskriven, specialbeställd av Regionteatern, men även klassiker förekommer på programmet. Föreningsteater, lyriska musikprogram, kabaréer och teaterkaféer ingår också i utbudet. I princip turnerar samtliga produktioner. När länsteatern spelar utanför Växjö, som är huvudort, arrangeras föreställningarna av externa arrangörer såsom riksteaterföreningar, kommuner, skolor, folkhögskolor, bygdegårdsföreningar, samhällsföreningar, studieförbund samt en och annan privat aktör. Regionteatern har fyra repetitions-/föreställningslokaler samt verkstad i Växjö.

Utöver att producera teater har Regionteatern Blekinge Kronoberg i uppdrag att vara en aktiv del i samhälls- och kulturlivet. Ett exempel är det arbete som genomförs i projektet Araby Community Art, där samverkan sker med boende i stadsdelen Araby, Växjö, och mellan olika konstområden. Utgångspunkten är att verksamheten i projektet ska skapas av, för och med invånarna. I och med projektet undersöker teatern tillsammans med andra aktörer hur man mobiliserar deltagande och hur man samarbetar för att åstadkomma förändring, och bygga engagemang och tillhörighet med hjälp av konstnärliga processer.

Regionteatern har också ett aktivt samarbete med Riksteatern när det gäller föreställningar, att stärka länets arrangörer och att genomföra utvecklingsprojekt. Samarbete har de senaste åren även ägt rum med länets övriga kulturinstitutioner i olika former varav ett exempel är de projekt som drivits tillsammans med föreningen Cirkus i Glasriket. Läs mer om detta under rubriken Nycirkus. Länsteatrarna i Sverige är en central aktör när det gäller att utveckla scenkonstinstitutionernas roll. Regionteatern är representerad i flera nationella organisationer såsom Svensk Scenkonst, Svensk Teaterunion och Svenska ASSITEJ<sup>15</sup> samt ingår i styrgruppen för Samarbete och branschutveckling Finland-Sverige, och man samarbetar med andra aktörer för att ta emot internationella gästspel någon gång årligen. Under 2011 samverkar länsteatern med en fri grupp, Teater Weak, för att ta emot ett gästspel från Polen.

**RIKSTEATERN KRONOBERG** är en del av en folkrörelse med en turnerande nationalscen. Riksteatern arrangerar, förmedlar, producerar och utvecklar scenkonst. Riksteatern Kronoberg arbetar för att stärka och utveckla teaterföreningarna i deras arbete som arrangörer samt verka för ett levande scenkonstutbud i hela Kronobergs län. Riksteaterns verksamhet bygger på ideellt arbetande arrangörsföreningar i varje kommun. Det finns scenkonstarrangerande teaterföreningar i 7 av 8 kommuner. Lessebo teaterförening är för närvarande vilande men arbete pågår för att åter få igång arrangerande verksamhet i Riksteaterns regi. Teaterföreningarna har ett stort ansvar för att det genomförs olika typer av arrangemang i deras respektive hemkommuner. De arbetar med stor autonomi och är mycket erfarna arrangörer.

---

<sup>15</sup> Svenska ASSITEJ är en del av det internationella nätverket ASSITEJ International som består av 80 medlemsländer världen över. ASSITEJ arbetar med och för barn och ungdomars rätt till god scenkonst i alla dess former.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

Teaterföreningarna har arrangemang på många spelplatser, och arbetar särskilt för att nå ut till bygdegårdar och andra mindre scener och spelplatser. Flera föreningar arbetar med tillgänglighet genom bussresor från tätorten och ut till spelplatsen på bygdegårdarna samt med syntolkning av föreställningar. Länets största teaterförening, Växjö teaterförening, arbetar strategiskt med att bredda kommunens utbud av scenkonst. De gör en tematisk analys av utbudet och arbetar sedan efter en plan för att säkerställa ett så brett utbud som möjligt. Även flera av de mindre föreningarna arbetar hårt för ett varierat scenkonstutbud med teater, musik och dans. Flera föreningar har avtal med sina respektive kommuner som ger föreningarna förutsättningar för arrangörskapet även om ekonomin för ett flertal av föreningarna är ansträngd.

**LINNEATEATERN** är en fri, semiprofessionell teater med regionalt stöd, med lång erfarenhet av att verka i länet, och fungerar som ett nätverk. Utbudet består framförallt av musikalteater, men utöver 20 musikaler har föreningen sammanlagt även satt upp ett 50-tal produktioner såsom opera, operetter, kyrkospel, barnteater, folklustspel och sommarspel i historiska miljöer. Uppsättningarna har i många fall tillkommit i dialog med civilsamhället samtidigt som den konstnärliga kvaliteten värnats genom samarbete med professionella ledare för regi, koreografi, scenografi, kostymer och teknik. Målgruppen är huvudsakligen den äldre publiken. LinneaTeatern erbjuder en arena för dansare, sångare och skådespelare från kultur- och dansskolor i regionen och har stark folklig förankring både hos medverkande och publik. Verksamheten genererar uppdrag till yrkesfolk från trakten; dans- och sångpedagoger, musiker, hantverkare, kostymskapare, reklambyråer, ljus- och ljudtekniker.

**UTMANINGAR**

Den professionella teatern är beroende av arrangörsledet för att nå ut i länet med sina produktioner. Det finns ett behov av att ytterligare lyfta fram detta faktum i diskussionen kring länets kulturella infrastruktur. Många av arrangörerna är föreningar som upplever att det är svårt att rekrytera nya medlemmar till föreningsverksamheten. Det ställer höga krav på arrangörsledet att vara med i utvecklingen och förnya den egna verksamheten för att bli mer relevant för en ung och/eller ny publik såväl som för offentliga aktörer på regional och lokal nivå att se över förutsättningarna.

Arrangörsrollen blir dessutom alltmer diffus – särskilt bland unga. Det är en förändring som påverkar dagens och framtidens satsningar på arrangörsutveckling. Den som arrangerar kan också själv producera kultur, och nätverken av unga arrangörer är ofta mera lösa än de mer traditionella arrangörsföreningarna. Gränserna mellan olika konstformer suddas ut – att separera teater, dans, musik och konst i olika arrangörsföreningar passar inte de lättroliga, genreöverskridande nätverken av unga arrangörer och producenter<sup>16</sup>. En ökad samverkan med länets studieförbund förs fram som önskvärd för att t.ex. kunna erbjuda en ytterligare bredd och spets i utbudet riktat mot barn och unga, men även övriga målgrupper.

En av utmaningarna för teaterområdet i regionen är att vidareutveckla det samarbete som finns inom Scenkonst Sydost för att ytterligare utveckla länets scenkonstarbete samt att utveckla de internationella kontakterna som idag inte är särskilt omfattande.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):**

- Stärka arrangörsledet – befintliga arrangörer, nya arrangörer och arrangörskap i nya former
- Utveckla metoder kring deltagarkultur
- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa

---

<sup>16</sup> Utvärdering av coachprojektet, Riksteatern, LTS, sociologen Lars-Göran Karlsson, vid Umeå universitet.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

- Utveckla och fördjupa scenkonstsamarbetet
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Stärka strukturerna för kulturella och kreativa näringar

**NYCIRKUS**

Nycirkus är institutionellt en oetablerad konstform i länet. Det finns en undervegetation av street-performance och alternativ scenkonst bland ungdomar samt kurser på kulturskolor i nycirkus.

**CIRKUS I GLASRIKET** är en ideell förening som verkar för att öka intresset för och berika utbudet av nycirkus och glaskonst i glasrikets kommuner, med en verksamhet avsedd för barn, ungdomar och vuxna. Idag genomför man föreställningsverksamhet, pedagogisk verksamhet för barn och unga, föreläsningar, eventverksamhet och konsultverksamhet/rådgivning.

Att kombinera konstnärliga uttryck ligger i linje med den utveckling som syns inom konstarterna i stort. Verksamheten lockar frilansande konstnärer inom nycirkus, musik och design vilket bidrar till att driva den konstnärliga utvecklingen framåt i länet.

**UTMANINGAR**

Utmaningen för cirkusområdet i länet är idag att föreningen Cirkus i Glasriket står som ensam aktör vilket gör den verksamhet som produceras och de nätverk som drivs sårbara. Cirkus i Glasriket har sin huvudsakliga finansiering genom projektmedel.

Samverkan finns idag mellan Cirkus i Glasriket och institutionerna Regionteatern Blekinge Kronoberg, Kulturparken Småland och Musik i Syd/Musica Vitae. För att ge en långsiktighet finns ett förslag från institutionerna att tillsammans garantera Cirkus i Glasrikets basverksamhet. Institutionerna kan inom befintliga ramar växelvis vara värdar. I projektform kan sedan fokus ligga på musik, teater, dans, glas, o s v.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):**

- Utveckla och fördjupa scenkonstsamarbetet

**KULTURARV**

**Organisationer med statligt och/eller regionalt stöd inom kulturarvsområdet är Kulturparken Småland AB med Smålands museum, Utvandrarnas hus och Kronobergsarkivet, Hembygdsförbundet Kronoberg, Hemslöjden i Kronobergs län och Berättarnätet Kronoberg.**

Alla är på olika vis delaktiga i kulturarvets förvaltning, och en stor del av förvaltning och bruk utförs av ideella organisationer och enskilda personer. Kulturarvet och kulturmiljön skyddas av ett flertal olika lagar och föreskrifter. Det professionella kulturmiljöarbetet bedrivs framförallt av Länsstyrelsen Kronoberg, Kulturparken Småland och av länets kommuner. Länsstyrelsen i Kronobergs län har tillsyn över kulturmiljövården i länet, och kontrollerar att Kulturminneslagen följs, ger tillstånd, råd och information. Länsstyrelsen kan också bevilja bidrag till vård av särskilt värdefulla fornlämningar, byggnader och kulturlandskap. Som stöd i expertfrågor använder sig länsstyrelsen i första hand av Smålands museum. Kommunerna har ansvar för kulturmiljöfrågor

## Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014

utifrån bestämmelserna i Plan- och bygglagen. Lagen reglerar användning av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas. Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten och i lagen finns inskrivet bestämmelser till skydd för kulturmiljön; bestämmelser som kommunerna har att tillämpa i fysisk planering och myndighetsutövning.

Kommunerna har också ansvar för kommunala fastigheter och offentliga miljöer som torg, gator och parker. Utöver utformning och skötsel arbetar de flesta kommunerna också med konstnärlig utsmyckning av offentliga platser. I kommunernas strävan att göra kommunen attraktiv och ge sina invånare en god livsmiljö ingår flera uppgifter som rör kulturarv och kulturmiljö. Exempel på sådana uppgifter är bidragsgivning, rådgivning och skyltning men också aktiviteter som stadsvandringar och pedagogiska program för barn. Ansvaret för uppgifterna ovan återfinns inom flera av kommunernas nämnder och förvaltningar och organisationen skiljer sig från kommun till kommun. Kulturnämnden (el. motsvarande) har i allmänhet ansvaret för de sist nämnda uppgifterna men har också i uppgift att lägga kulturella/kulturhistoriska aspekter på de övriga uppgifterna. Det varierar i vilken utsträckning kommunerna har tillgång till någon form av specialkompetens inom kulturmiljöområdet, antingen inom kulturförvaltningen eller på ett kommunalt museum.

## KULTURMILJÖSTRATEGI – ETT REGIONALT STYRDOKUMENT

Våra liv styrs och påverkas till stor del av de miljöer vi lever, bor och verkar i. Kulturmiljön är i princip hela den miljö som formats av människor genom tiderna. Det kan vara alltifrån en enskild plats eller byggnad till hela landskap. Kulturmiljöarbete innebär att arbeta i samhällsprocesser där det finns många intressenter med olika roller och förutsättningar i förhållande till makten över rummet. För att förvalta och samordna samhällets resurser avsatta för kulturmiljöområdet har Länsstyrelsen i Kronobergs län i samverkan med Kulturparken Småland och länets kommuner och kulturaktörer tagit fram en kulturmiljöstrategi för Kronobergs län för 2011–2015. Syftet med strategin är att nå en förankrad och gemensam plattform för det långsiktiga kulturmiljöarbetet i Kronobergs län. I denna framgår den strategiska inriktningen, de områden som ska prioriteras samt länets kulturmiljöprofil. De prioriterade områdena är: *Förbättring av kunskapen om kulturmiljön, Kulturhistoria och kulturmiljö ska göras tillgänglig och Kulturmiljön ska vara en utvecklingsresurs.*

## MUSEI- OCH ARKIVVERKSAMHET

**Organisationer med statligt och/eller regionalt stöd är Kulturparken Småland AB med Smålands museum och Kronobergsarkivet, Kronobergs läns hembygdsförbund, Hemslöjden i Kronobergs län och Berättarnätet Kronoberg.**

**KULTURPARKEN SMÅLAND AB** har uppdraget att samordna och utveckla kulturarvsfrågorna i länet, och bildades av Landstinget Kronoberg och Växjö kommun som också äger bolaget. Huvuduppdrag är att förvalta verksamheterna inom **STIFTELSEN SMÅLANDS MUSEUM** och föreningen **KRONOBERGSARKIVET** för folkrörelse- och lokalhistoria; att tillgängliggöra länets kulturarv för allmänheten; att bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet samt att fullgöra profiluppdraget som Sveriges glasmuseum. Syftet är vidare att samla, inventera, förteckna, bevara och vårda arkivalier från organisationer av folkrörelsekaraktär, näringsliv och övriga enskilda arkivbildare i länet samt att väcka intresse för och bedriva lokal- och regionalhistorisk forskning.

Med utgångspunkt i de gamla stiftelseuppdragen ska Kulturparken bygga verksamheten utifrån de ingående institutionernas kärnverksamhet och med en särskild betoning på arkiv och samlingar: Smålands kulturhistoria och kulturarv, med en särskild tonvikt på glasbruken; Migrationsfrågor, med särskild tonvikt på Amerikaemi-



**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

grationen; Folkrorelsernas och näringslivets historia. De befintliga uppdragen ska integreras med Kulturparkens nya uppdrag att skapa diskussion och kommunikation kring Smålands (regionala) utveckling. Det uppdraget kallas för Nya Småland och de närmaste årens arbete kommer till största del att knytas till detta övergripande tema.

Kulturparken Småland driver verksamhet vid några så kallade mötesplatser: Smålands museum/Sveriges glas-museum, den publika verksamheten vid Utvandrarernas hus, Kronobergs lantbruksmuseum (Hjärtenholm), Kronobergs slottsruin och Ångaren Thor. Även verksamheten vid Kulturarvscentrum södra Småland ingår i uppdraget vilket är en gemensam arkivbyggnad för länet. Kulturarvscentrum södra Småland är en satsning som skapar nya förutsättningar för att länets kulturarv kan göras mera tillgängligt för allmänhet och forskare. Här ryms såväl Smålands museums arkiv, bibliotek och föremålssamling (med ca 300 000 föremål), som Kronobergsarkivets förenings- och näringslivsarkiv, bibliotek, fotoarkiv och fansamling, samt Växjö kommuns arkiv. Länsbibliotek Sydost medverkar i utvecklingen av webbplatsen *Södra Smålands historia* tillsammans med Kronobergsarkivet och Växjö stadsbibliotek.

Kulturparken Småland är en organisation inom vilken det finns samlad en stor och vital expertkunskap om södra Smålands kulturarv och historia i bred mening. Det finns en betydelsefull spetskompetens inom exempelvis arkeologi, regionalhistoria, kulturmiljövård, hantering av arkiv och föremålssamlingar etc. Denna expertkompetens är en stor tillgång för flertalet av länets aktörer inom kulturarvssektorn. Det gäller såväl kommuner som intresseorganisationer och övriga delar av civilsamhället. Verksamheten sprids över länet i första hand via kulturmiljöinsatser inom byggnadsvård, arkeologi och pedagogik. Det sker genom exempelvis expertråd, excursioner och föreläsningar runt om i länet, bl.a. i samarbete med hembygdsrörelsen, kommuner samt andra organisationer och föreningar. Den pedagogiska verksamheten är omfattande och spridd över länet – 18 000 barn tog del under 2010.

Inom kulturmiljövårdsområdet arbetar Kulturparken Småland idag brett över hela länet. Byggnadsantikvarier, arkeologer och pedagoger utför olika typer av uppdrag, håller föreläsningar, deltar i kurser, förmedlar det lokala kulturarvet till länets skolor samt samråder med länets kommuner. En stor del av verksamheten består av rådgivning i samband med att människor vill bygga om sitt hus eller på annat sätt förändra kulturlandskapet.

**KRONOBERGS LÄNS ARKIVFÖRBUND** verkar för att samordna arkivverksamheten i länet. Medlemmar är samtliga kommuner i länet, Landstinget Kronoberg, Regionförbundet södra Småland, Kronobergs genealogiska förening, Kronobergs läns hembygdsförbund, Linnéuniversitetet, Länsbibliotek Sydost, Svenska Emigrantinstitutet och Kulturparken Småland.

**KRONOBERGSARKIVET** är sedan den 1 januari 2010 en del av Kulturparken Småland. Kronobergsarkivets tidigare personal är anställd av Kulturparken, som bedriver den verksamhet som tidigare sköttes av Kronobergsarkivet. Den ideella föreningen fortsätter dock sitt arbete genom att ha kontakter med medlemsorganisationerna (98 stycken 2010) och se till att Kulturparken arbetar enligt ändamålsparagrafen i Kronobergsarkivets stadgar. I denna paragraf stipuleras att Kronobergsarkivets huvudsakliga uppgift är att samla, inventera, förteckna, bevara och vårda arkivalier för enskilda arkivbildare i Kronobergs län och ha ett övergripande ansvar för de enskilda arkiven inom verksamhetsområdet, samt att bedriva och väcka intresse för regionalhistorisk forskning. Kronobergsarkivets samlingar kommer att slås samman med Smålands museums samlingar i ett gemensamt Kulturarvscentrum södra Småland inom ramen för Kulturparken Smålands verksamhet. Nya och ändamålsenliga lokaler kommer att uppföras i anslutning till Smålands museums nuvarande. Kulturarvscentrum södra Småland kommer att kunna erbjuda kompetent forskarservice, forskarplatser och tillgång till ett omfattande forskningsbibliotek. Här skapas "öppna magasin" med möjlighet till visningar och olika former av gestaltning av föremålssamlingarna. Kulturarvspedagoger kommer att kunna utnyttja och knyta samman föremål,

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

arkivhandlingar och foton till intressanta berättelser om människor och händelser i södra Småland från forntid till nutid.

Landsarkivet i Vadstena är en del av den statliga myndigheten Riksarkivet och förvarar det skriftliga kulturarvet från regionala och statliga myndigheter i Kronobergs län liksom från ett antal av länets enskilda företag, gårdar och privatpersoner. Landsarkivets bestånd utgör ett viktigt komplement till de arkiv som förvaras av kommun-, folkrörelse- och museiarkiv.

**SMÅLANDS MUSIKARKIV** är knutet till Musik i Syd och har samlingar som består av arkivalier, böcker, instrument, skivor m.m. Idag ägs samlingarna av Landstinget Kronoberg och databasen finns inom landstingets nätverk. När Kulturarvscentrum södra Småland är etablerat är det dock en möjlighet att Musikarkivet får en naturlig del i detta sammanhang. Smålands Musikarkiv fungerar idag som ett sydsvenskt folkmusikinstitut och är en källa och kunskapsbas för forskning och utveckling av det regionala musiklivet. Samlingarna omfattar musik från både Småland och kringliggande landskap.

Arkivet arbetar med att dokumentera regionens musiktraditioner samt nutida musikliv i sina olika uttryck och levandegöra dessa genom böcker, konserter, kurser, utställningar m.m. Ex. på särskilda satsningar är att arkivet med hjälp av medel från Riksarkivet har påbörjat ett stort digitaliseringsprojekt för att bevara äldre ljudinspelningar. Ett annat stort arbete som avslutats 2011 är ett samarbete med Linnéuniversitetet kring ballader och svensk visdiktning. Detta samarbete är unikt i Sverige och har nu fortsatt i form av ett intermedialt forskningsprojekt numera tillsammans med även Lunds universitet.

**KRONOBERGS LÄNS HEMBYGDSFÖRBUND** är en sammanhållande organisation för flertalet av länets 73 hembygdsföreningar. Syftet med arbetet är att kunskapen om hembygdens kultur- och naturarv fördjupas och förs vidare till kommande generationer; att kultur- och naturhistoriska minnen och miljöer tas till vara och görs tillgängliga för alla; att värna om kulturarv, materiella och immateriella värden. Främst handlar det om att tillvarata hembygdsrörelsens intressen gentemot regionala myndigheter. Hembygdsförbundet har ett nära samarbete med Smålands museum. Verksamheten består i att sprida idéer och förmedla kunskap genom bland annat kurser och konferenser. Hembygdsförbunden utgör en bas för kontakter mellan fackmän och amatörer.

## UTMANINGAR

Kulturarv är inte statiskt utan något som ständigt förändras och omformuleras. Varje tid bildar en uppfattning om vad som är kulturarv och vad det betyder. Det kan kopplas till frågor om demokrati och makt, tillhörighet och utanförskap, samt hur kulturarvet kan ge perspektiv på nuet och framtiden. Samhällets insatser på kulturarvsområdet bygger på prioriteringar. Det ger politiken i allmänhet och kulturpolitiken i synnerhet ett ansvar för vems samhälle och vems historia det är vi berättar om och bevarar, och ett ansvar för att diskussionen om begreppet kulturarv kan utvecklas. Där är klass, genus, generation och etnicitet viktiga perspektiv för ett politiskt ansvarstagande för användningen av våra gemensamma resurser till kulturarvsområdet. Det kan exempelvis handla om hur dokumentationen inriktas på att hitta signifikanta drag i det som kännetecknar vårt läns utveckling. Här är det viktigt att lyfta fram det moderna kulturarvet och att värna de miljöer som berättar om det moderna samhällets framväxt under den högindustriella perioden mellan från åren runt 1930 fram till tidigt 1970-tal. Det kan också handla om att inrikta dokumentationen mot delaktighet för att finna de många berättelserna och därigenom få ett kunskapsunderlag som speglar mångfalden och de lokala minnena. Ett exempel på hur detta tillämpas i praktiken är i verksamheten på Alvesta Utställningshall där utställningar produceras med stark koppling till lokalsamhället.

Det är viktigt att lyfta fram kulturarvets betydelse som kunskapsbas och samhällsresurs. Den regionalhistoriska forskningen med utgångspunkt i bevarade arkiv och samlingar bör spela en aktiv roll i regionens strategiska

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

utvecklingsarbete. Kulturarvet är grund för allt från vetenskaplig forskning till samhällsdebatt, turism och näringsverksamhet.

För Kulturparkens del, som vårdar och bevarar Smålands museums och Kronobergsarkivets samlingar och arkiv, är det av avgörande betydelse att ekonomiska resurser tillförs för just detta grunduppdrag – att bevara samlingar och arkiv. En ny insamlings- och gallringspolicy måste utformas där frågor kring samtidsdokumentation och en breddning av kulturarvsbegreppet diskuteras.

En stor utmaning är att säkerställa de byggnader och samlingar som ideella aktörer idag förvaltar. Flera av de ideella aktörerna inom området har problem med nyrekrytering av ideella krafter.

Ytterligare en utmaning är kommersialiseringen av kulturarvet vad gäller t.ex. arkeologi och byggnadsvård där upphandlingsreglerna har gjort att flera privata aktörer har etablerats. Detta leder till att kulturarvsarbetet i allt högre grad måste verka på en öppen marknad vilket påverkar regionens sätt att arbeta.

Att öka tillgängligheten till kulturarvet är en viktig utmaning. Det gäller dels att digitalisera samlingar och arkiv, dels att tillgängliggöra dessa för allmänheten. Kulturparkens arbetar med deltagarperspektiv där digitalisering av kulturarvet och öppna magasin är av väsentlig betydelse. Skapandet av Kulturarvscentrum södra Småland är ett bra exempel på hur de ökande kraven på tillgänglighet ska mötas.

Det finns stora förväntningar på att kultur, livsmiljökvantiteter och kulturmiljö ska vara resurser i konkurrensen mellan städer och orter som vill vara attraktiva för boende, företag och investeringar samt besökare. Hantering av kulturarvet i stads- och tätortsmiljöer har utvecklats från en fråga om bevarande och skydd av enskilda objekt och avgränsade miljöer till en fråga om hållbar förvaltning och varsam utveckling av olika kulturvärden av betydelse för en god livsmiljö, och för lokal och regional utveckling. Stadskärnor utsätts för stark press. Externa handelsområden och köpcentra har varit aktiva för att öka sitt utbud och bli mer attraktiva som mötesplatser. En stadskärna måste hitta sin roll och position som central mötesplats. Idealet är att olika intressen ska ges lika utrymme och möjligheter att delta i planeringen. Men i praktiken är ett aktivt och lika deltagande svårt att uppnå, och därför en utmaning som kräver ett lika aktivt förhållningssätt från offentliga aktörer. Kulturmiljön antas ha betydelse för lokal och regional utveckling. Samtidigt finns en osäkerhet kring vilka värden som kulturmiljön skapar för olika grupper. Det behövs en bredare kunskap om synen på vår byggda kulturmiljö och vad som gör den attraktiv.

För att göra väl grundade avvägningar och bedömningar i kommunal planering och kulturmiljövård så behövs metodutveckling och bredare kunskap. Det innebär att en ökad dialog kan behövas om medborgarnas värderingar och uppfattningar. Detta är utmaningar som adresseras i *cultural planning*, en kompletterande stadsplaneringsmetod som tillämpats på länsnivå inom kulturområdet i Kronobergs län. Det kan finnas anledning att sprida erfarenheterna av metoden till fler offentliga aktörer.

Ansvar för kulturmiljöfrågorna på kommunal nivå delas mellan olika nämnder och förvaltningar, och det varierar i vilken utsträckning kommunerna har tillgång till någon form av specialkompetens kring kulturmiljöområdet. Därmed är det också en utmaning att synliggöra kulturmiljöfrågorna och öka kompetenserna i kommunerna och samtidigt tydliggöra det kommunala perspektivet inom en sektor som i stor utsträckning fortfarande präglas av ett specialistperspektiv.

Spridningen av regional kulturarvsverksamhet i länets kommuner ser olika ut. Gällande målgruppen barn och unga och deras möjligheter att delta i kulturarvsprogram är transportfrågan en avgörande faktor för graden av tillgänglighet och möjlighet för kulturarvsverksamhet att nå ut i hela länet.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Utveckla metoder kring deltagarkultur
- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa
- Utveckla förutsättningar att bevara, använda och utveckla vårt kulturarv
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Stärka strukturerna för kulturella och kreativa näringar
- Utveckla samarbetet mellan kulturarv och besöksnäring
- Utveckla en plattform för det fria ordet

### HEMSLÖJDSFRÄMJANDE VERKSAMHET

**Organisation med statligt och regionalt stöd är Hemslöjden i Kronobergs län.**

**HEMSLÖJDEN I KRONOBERGS LÄN** och läns hemslöjdskonsulenternas uppdrag är att i hela länet tillvarata och förnya hemslöjd utifrån ett närings-, kulturarvs- och kunskapsförmedlande perspektiv, både som kulturyttring och näringsgren. I dessa roller ligger också att främja och utveckla kvalitetsaspekten inom området. Exempel på verksamhet på länsnivå är utbildnings- och kursverksamhet, utställningar samt rådgivning. Konsulenterna arbetar med deltagarkultur och har en övergripande roll som ledare, nätverksbyggare och kunskapsförmedlare. I länet finns skapare, främjare och brukare av hemslöjd. Det finns en stor grupp pedagoger inom barn- och fritidsverksamhet som har tillgång till Hemslöjdens tjänster. Inom området hemslöjd finns också olika teknikföreningar, nätverk samt näringsidkare från olika verksamhetsfält.

Hemslöjdskonsulenterna samarbetar över länsgränserna och i rikstäckande projekt för att genomföra större manifestationer och fördjupningsprojekt inom särskilt material- och/eller teknikområde. Prioriterade områden är barn- och ungdomsverksamhet, kreativa näringar/näringslivsfrågor, kulturarvet hemslöjd, kunskapsförmedling, hållbar utveckling, jämställdhet och mångfald, hemslöjdens betydelse för friskvården.

### UTMANINGAR

Hemslöjdens verksamhet har flera inriktningar, bland annat med koppling till kultur, näringsliv och skola. Verksamheten har idag ett behov av sammanhang för att utvecklas, och det finns anledning att se över en fördjupad samverkan med besläktade verksamheter i länet. Det handlar om att främja hemslöjdens infrastruktur inom det civila samhället och bland näringsidkarna samt arbeta med hemslöjdskulturen som utvecklingspotential inom näringssektorn och det civila samhället. Det handlar också om att utveckla befintliga mötesplatser för samarbeten och skapa nya sådana, främja bevarande och nyskapande inom hemslöjdsområdet, fortsätta utvecklingen av barn- och ungdomsverksamheten, arbeta vidare med hållbar utveckling, med mångfald, och med hemslöjdens betydelse för hälsa och välmående samt verka för hemslöjd som en potential i besöksnäringen.

FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Utveckla metoder kring deltagarkultur
- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Stärka strukturerna för kulturella och kreativa näringar
- Utveckla samarbetet mellan kulturarv och besöksnäring

## BERÄTTANDE OCH LITTERATUR

### Organisation med regionalt stöd är Berättarnätet Kronoberg.

**BERÄTTARNÄTET KRONOBERG** är en ideell förening som driver Sagomuseet i Ljungby, detta för att värna det muntliga berättandet och medverka till att den muntliga berättartraditionen förs vidare. Målet för verksamheten är att stimulera det muntliga berättandet i alla dessa former, dess sagor och sägner, och de folkliga traditioner som förknippas med detta. Förutom muntligt berättande anknyter verksamheten till teatermässiga uttrycksformer, folklig musik, litteratur och kulturmiljövård. Verksamheten är riktad både till allmänheten och till skolor genom berättarpedagogik, föreställningar, föreläsningar och kurser. Årligen arrangeras Ljungby berättarfestival. Berättande är ett av de områden som har en stark förankring i länet vilket gör avtryck i flera verksamheter i länet. Berättarnätet har med stöd av kommunerna Alvesta, Ljungby och Älmhult skapat begreppet Sagobygden som bland annat tar sig i uttryck i form av 40 skyltade sägenomspunna platser. Till platserna har det kopplats på programverksamhet och en stor mängd litteratur om Sagobygden. Verksamheten byggs ut med 20 nya platser, "geocaching", berättelser i mobilen, en berättarapp till iPhone och en webbplats som ger möjlighet att besöka platserna virtuellt.

### UTMANINGAR

Den enda institutionen inom berättarområdet i regionen är Sagomuseet. Bristen på en kulturell infrastruktur inom berättarsektorn har medfört det positiva att det finns ett gott samarbete med många andra kulturinstitutioner och konstnärer inom regionen. En av utmaningarna är att lyfta fram regionens immateriella kulturminnen.

Berättande är ett av de områden som har en stark förankring i länet vilket gör avtryck i flera verksamheter i länet. Växjö kommun har påbörjat etappvisa satsningar på att skapa en plattform kring författare, litteratur och skrivande där även länets berättartradition kommer att tas tillvara. Ett exempel är att lyfta fram länets framstående författare med ett litteraturpris till nobelpristagaren Pär Lagerkvists minne. Växjö kommun utreder även möjligheterna för uppstartandet av ett författarmuseum samt beslutat ett bli Sveriges femte fristad. Att vara en fristad innebär att man tar emot en författare, dramatiker, journalist eller någon annan form av professionell skribent som lever under hot i sitt hemland och under minst ett år erbjuder dem ekonomiska förutsättningar att utveckla sin verksamhet i Sverige. Syftet är inte enbart att bidra till ökade möjligheter till bostad och försörjning utan också att skapa förutsättningar till litterär gemenskap och dialog med svenska kolleger, läsare och publik.

### FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa
- Utveckla och fördjupa scenkonstsamarbetet
- Utveckla förutsättningar att bevara, använda och utveckla vårt kulturarv
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Utveckla samarbetet mellan kulturarv och besöksnäring
- Plattform för det fria ordet



## BILD- OCH FORM

Organisationer med ett statligt och/eller regionalt stöd inom konstområdet är Ljungbergsmuseet, Kulturparken Småland, Italienska Palatset, Smålands Konstarkiv, Konstnärscentrum Syd samt landstingets konsthantverk.

Bild- och formområdet är den sammanfattande benämning av det kulturområde som omfattas av bildkonst, konsthantverk och formgivning inom en mängd olika medier. Området har traditionellt sett inte haft en stark position i länet. En förändring av nuläget är dock på gång, vilken dels bygger på behov och intressen som finns hos aktörer inom området i länet, dels på förändringar inom kulturpolitiken och inte minst den förändring som sker just nu inom området i stort.

Idag finns ingen samlande regional aktör inom bild- och formområdet. Det finns flera etablerade aktörer i länet med verksamheter som når publik och deltagare, både lokalt och regionalt. Flera av dessa aktörer kan tänka sig ansvar genom regionala uppdrag. Utöver etablerade institutioner finns en rad andra konstaktörer som bidrar till länets konstliv: konstföreningar, ateljéföreningar, gallerier – exempelvis Plan B och Bergdala konstgalleri, återkommande konsthändelser i form av konstrundor och festivaler – t.ex. *Konsthändelser vid Yttre Vång* i Älmhults kommun och Konst- och Hembygdsrundan i Tingsryds kommun. I angränsande län finns bl.a. Vandalorum i Värnamo, Konsthallen i Hishult, Kalmar konstmuseum och Virserums konsthall.

Växjö konsthall är en kommunal konsthall som gör avtryck regionalt. Växjö konsthall stimulerar intresset och kunskapen om bild och form genom utställningar, projekt och pedagogiska insatser för barn, ungdom och vuxna. Konsthallen presenterar samtida utställningar som speglar konsten – regionalt, nationellt och även internationellt. Verksamheten präglas av ett omfattande samarbete med kulturaktörer i lokalsamhället. Konsthallen svarar även för Växjö kommuns inköp av konst såväl som för registrering och löpande underhåll. I det offentliga rummet sker en satsning på konstupplevelser med utveckling av Art Site runt Växjösjön och sjön Trummen. Växjö kommun har beslutat att undersöka möjligheterna att skapa ett virtuellt konstmuseum i samverkan med t.ex. Vandalorum, Ljungbergsmuseet, Kalmar konstmuseum, Louisiana och andra museer i världen. Det pågår även en process kring att utveckla ett designmuseum och formens hus i Lammhult.

Utställningshallen i Alvesta Järnvägsstation drivs av Alvesta kommun. En viktig del i utställningsverksamheten är att ge de kommunala utbildningarna inom hantverk, musik och estetik ett forum där man kontinuerligt kan visa upp sina färdigheter. En annan del är att fungera som en centrumpool där regionens utövande konstnärer, konsthantverkare och kulturarbetare kan ges möjligheter till återkommande utställningar eller konserter. Till detta kan också knytas delprojekt riktade mot konstnärer, kulturarbetare, ungdomar och invandrargrupper.

Konsthantverket är starkt förknippat med den småländska identiteten och har av tradition varit en viktig näring. Till exempel hantverksgruppen De 20 har haft en vida känd verksamhet i länet. Möbelriket och Glasriket är kända för form, design och hantverk nationellt som internationellt. I länet finns en folkhögskoleutbildning inriktad mot konsthantverk och design vid Grimslövs folkhögskola, Alvesta kommun, samt en grundläggande utbildning i klassiska och samtida konstuttryck på St Sigfrids folkhögskola i Växjö. Riksrekryterande hantverksprogram inom glashantverk på gymnasienivå finns vid Glasskolan på Kosta Glascenter i Lessebo och vid Svenska Glasskolan i Växjö. Vid Linnéuniversitetet i Växjö finns Designprogrammet med inriktning på hållbar utveckling samt fristående kurser inom design och form på högskolenivå. Det finns ingen drivande aktör specifikt för formkonsten vilket gör att nuläget för området inte är tydligt.

Länets konstarenor har olika profil och förhållningssätt till estetik, samhällsdebatt, stadsplanering och kulturarv. En utveckling sker av aktiviteter med utgångspunkt i perspektiv utanför de traditionellt estetiska. Verksamheterna omfattar sammantaget utställnings- och programverksamhet; projekt; pedagogiska insatser för

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

barn, ungdom och vuxna; konstinköp; ateljéverksamhet; utbildning samt samarbete med andra kulturaktörer. Ingen institution i länet med statligt och/eller regionalt stöd använder sig idag av MU-avtal<sup>17</sup>.

Arenorna är viktiga mötesplatser för det fria konstlivet och för gränsöverskridande samverkan mellan olika kulturformer och kulturaktörer, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Tendenser visar också på att konsten lockar en ny publik som värderar den geografiska närheten och den sociala gemenskapen i sina val av deltagande. De lokala arenorna i länet är få och det finns således ett behov av såväl utveckling av den lokala infrastrukturen för bild- och formkonst och av den regionala sammanhållningen.

De konstinköp som görs regionalt och lokalt av löskonst och offentlig utsmyckning utgör en påverkanskraft på konstlivet i regionen och konstnärers förutsättningar för utövande. Landstinget Kronoberg har en konsthantlingsfunktion som ansvarar för konstinköp och konstnärlig miljögestaltning i framförallt egna lokaler. Inköpen görs enligt Landstingets policy där kriterierna specificeras. Inom denna ryms exempelvis konstnärlig kvalitet, variation av tekniker, att inköp görs till hälften hos länets gallerister, att merparten av inköpen görs av konstnärer med anknytning till länet, att genusperspektiv beaktas och att hänsyn tas till brukarna. Konsten köps in, registreras, underhålls, ramas in och hängs upp av landstingets konsthandläggare.

Kommunernas konstinköp enligt budget varierar kraftigt från kommun till kommun. Enprocentsregeln<sup>18</sup> om konstnärlig gestaltning vid offentlig nybyggnation tillämpas i Växjö och Ljungby kommun och i varierande grad i tre andra kommuner. Landstinget Kronoberg tillämpar enprocentsregeln för nybyggen och ombyggnationer som har en total kostnad på över 20 miljoner kronor.

Kommunerna arbetar på olika sätt med konstnärlig gestaltning. Exempelvis arbetar Tingsryds kommun med en fastlagd arbetsmetod i samverkan mellan byggnadsnämnd, kulturnämnd och tjänstemän. I Ljungby kommun har man en tradition av offentlig gestaltning med förankring hos invånarna vilket har bidragit till att det finns resurser och kompetens inom området. I Växjö drivs och ägs flertalet kommunala konstprojekt av de kommunägda bostadsbolagen som sedan en längre tid tillbaka arbetar utifrån enprocentsregeln. Kommunens konstchef har härvid en konsulterande roll. Ambitionen är att enprocentsregeln ska iakttas dels för att upprätthålla konstens betydelse i det offentliga rummet och dels för att skapa arbetstillfällen för konstnärerna. Kommunen strävar efter ett förhållningssätt där konsten är integrerad i hela byggprocessen. För att främja enprocentsregeln samarbetar ovanstående kommuner med konstnärsorganisationen Konstnärscentrum Syd.

**LJUNGBERGMUSEET** ägs och drivs av *Ann-Margret Dahlqvist-Ljungbergs och Sven Ljungbergs stiftelse* och är beläget i Ljungby. Ljungbergsmuseets uppgift är att visa och åskådliggöra den permanenta samlingen av Ann-Margret Dahlqvist-Ljungbergs och Sven Ljungbergs konstnärliga gärning, visa konstutställningar och arbeta med konstpedagogik riktad mot länets skolbarn. Pedagogiken finansieras temporärt genom Leader Linné och avsikten är att permanenta den pedagogiska verksamheten. Förutom utställningar och konstpedagogik anordnas regelbundet evenemang på museet och samverkan sker med bl.a. nordiska museer. Arbete med utbyggnad av museet och verksamheten pågår.

**KULTURPARKEN SMÅLAND** är ett kommunalt bolag som ägs av Landstinget Kronoberg och Växjö kommun och har som uppdrag att samordna och utveckla kulturarvsfrågorna i Kronobergs län. Kulturparken Smålands

---

<sup>17</sup> MU är samlingsnamnet för det nya statliga ramavtalet för konstnärers medverkan och ersättning vid utställning som började gälla 1 januari 2009.

<sup>18</sup> Enprocentsregeln innebär att 1 % av byggkostnader vid statligt eller offentligt uppförda byggnader rekommenderas att gå till utsmyckning av byggnaden.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

regionala roll inom konstområdet fokuserar på glaset dels genom aktiviteter och utställningar kring konstglas, och dels genom fokus på glaset som en del av regionens historia. Kulturparken är en aktör på området medelst sin stora konsthistoriska samling. Vidare ser Kulturparken Småland sin roll som att via konsten föra dialog om vad som händer vid olika utvecklingsbrott i historien. Genom att kombinera konstsamlingar och kulturhistorisk kunskap inom organisationen belyser man olika samhällsliga skiften och skapar samhällsdebatt. Exempel på detta är Elisabeth Ohlsson Wallins utställning *Jerusalem* som man som första utställningsarrangör valt att visa i sin helhet. Rollen inom konstområdet omfattar tematiserande utställningar utifrån de egna konstsamlingarna samt medverkan i andra sammanhang med dessa – givet att konsten restaurerats av en konstantikvarie då den är i dåligt skick idag. Rollen inom konstområdet omfattar även att utgöra en arena för konst som på annat sätt har svårt att ta plats och/eller synas. Med ett "arenarum" som skapas i lokalerna vill man erbjuda plats för oetablerade konstnärer, amatörer eller föreningar. Kulturparken Småland stödjer tanken på att skapa en konstkonsulentfunktion i länet.

**ITALIENSKA PALATSET** i Växjö rymmer galleri, ateljéer och ateljéförening, konstnärernas kollektivverkstad, Media Artes (med primärt fokus på nutida konstmusik) och Föreningen Jazz i Växjö. Italienska Palatset bedriver på ideell basis utställningsverksamhet, föreläsningar och debatter. Publiken består av besökare från hela länet, men med tyngdpunkt på Växjö kommun. Utvecklat samarbete finns med internationella konstnärer, museer, gallerier och konstcentrum. Utbildning och kurser i bild och form bedrivs i samverkan med studieförbund och en gymnasieutbildning. Ateljéföreningen har som mål att tillhandahålla lämpliga arbetslokaler till rimliga hyreskostnader för yrkesverksamma konstnärer inom olika uttrycksformer, med syfte att möjliggöra konstnärlig verksamhet.

**SMÅLANDS KONSTARKIV** drivs av en stiftelse med huvudmän från Värnamo kommun, Jönköpings läns landsting, Regionförbundet södra Småland och Smålands Konstnärsförbund. Konstarkivet är placerat på Vandalorum i Värnamo. Stiftelsens uppgift är att väcka och utveckla intresset för bildande konst samt att äga, förvalta och hålla förvärvade samlingar av småländsk konst tillgänglig för allmänheten. Verksamheten sker i form av egna utställningar och i samarbete med andra arrangörer i Småland.

**KONSTNÄRSCENTRUM SYD (KC Syd)** är en rikstäckande paraplyorganisation som organiserar yrkesverksamma bild- och formkonstnärer. Organisationen verkar i de fyra sydliga länen Blekinge, Kalmar, Kronoberg och Skåne. I Kronoberg finns 39 medlemmar. KC Syd sysslar huvudsakligen med uppdragsförmedling. Man tar reda på möjliga offentliga gestaltningar genom att följa byggmarknaden eller blir kontaktade av offentliga organisationer såsom institutioner, kommuner och landsting. En viss projektverksamhet förekommer och även utbildningsinsatser till medlemmarna där bl.a. ett samarbete med Almi Företagspartner har initierats. KC Syd arbetar för att enprocentsregeln ska tillämpas i regionen. Organisationen har uttryckt önskan om ett regionalt kulturpolitiskt uppdrag gällande den offentliga konsten med fokus på uppdragsförmedling av offentlig gestaltning.

#### UTMANINGAR

Det är synnerligen angeläget att stärka bild- och formområdet som helhet i regionen – då området står inför utmaningar som är av strukturell, visionär och praktisk art.

Det finns ett behov av att utveckla gemensamma funktioner kring bland annat konstpedagogik, länsprojekt, inköp, visning, internationella kontakter och samlande funktioner för det fria konstlivet. En ambition och en vilja finns även hos länets aktörer att skapa ett regionalt konstmuseum, och ett arbete för att realisera detta pågår. Länet har tillgång till konstsamlingen på Smålands konstarkiv och den konsthistoriska samlingen på Smålands museum. Förutsättningar för museal verksamhet är att tillgängliggöra samlingarna genom att satsa på digitalisering, och när det gäller den konsthistoriska samlingen på antikvariska insatser.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

Konstnärers och konsthantverkares arbetsmarknad behöver stärkas. Dels genom satsningar som görs inom ramen för de kulturella och kreativa näringarna, med de kulturpolitiska motiven att stärka de professionella kulturutövarnas nätverk, kompetens, uppdrag, distribution och möjlighet till att kombinera flera inkomstkällor; och dels genom översyn och ett strategiskt arbete med jämställdhet och mångfald i utställningsverksamhet, inköp och offentlig gestaltning. Inköp av löskonst är också betydelsefullt för regionens gallerier och konstnärer. Tillämpning av enprocentsregeln samt införande av MU-avtal behöver inkluderas genomgående i det strategiska arbetet, för spridning och användning i hela länet.

Konstnärlig förnyelse, kvalitet och återväxt är starkt kopplad till de konstnärliga utbildningarna. I länet finns ingen högre konstnärlig utbildning, vilket är en faktor för att nya injektioner från den samtida konsten inte finns i den utsträckning som det finns behov av. Här kan man arbeta mer medvetet med de elever som finns på länets folkhögskolor med inriktning mot bild- och formkonst samt länets elever på estetiska program samt undersöka möjligheterna till ett ökat samarbete med Linnéuniversitetet.

Ytterligare en viktig faktor för konstnärlig förnyelse och kvalitet är internationella utbyten som idag genomförs i begränsad omfattning. Samverkan mellan institutioner – inom och utom länet – för att fånga upp initiativ, skapa arenor för oetablerad konst samt program för Artist in Residence är möjliga vägar att gå för att möta dessa utmaningar och bli en attraktiv samarbetspart.

För att åstadkomma en skillnad i utvecklingen för hela bild- och formområdet bör främst en övergripande vision formuleras samt en strategi arbetas fram. Möjligheterna för en länsövergripande paraplyorganisation bör undersökas och analyseras utifrån behov och förutsättningar. Samverkan inom och utom länet bör tydliggöras för ett ökat samspel, och uppdrag utifrån ovanstående behov formuleras. Situation, utmaningar och möjligheter för utvecklingen av konsthantverket i länet är i dagsläget inte klarlagda och behöver ingå i det helhetsgrepp som tas för bild- och formområdet.

Alla länets aktörer med intresse att driva processen framåt bör involveras i arbetet, såsom företrädare för länets kulturverksamheter, professionella kulturskapare, civilsamhälle samt berörda politiker och tjänstemän på regional och lokal nivå.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):**

- Stärka bild- och formområdet
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Stärka strukturerna för kulturella och kreativa näringar

**FILMKULTURELL VERKSAMHET****Organisation med regionalt och statligt stöd är Reaktor Sydost.**

Den kulturella infrastrukturen på det filmkulturella området är sammantaget god, men varierar mellan länets kommuner. Samtliga kommuner har idag tillgång till en lokal biograf och flertalet kommuner har flera. Viktiga aktörer är här bygdegårdar samt Folkets Hus och Parker och liknande organisationer då de i många fall är den aktör som ansvarar för lokalen där biografen ligger och ofta även driver biografen. Uppvidinge och Lessebo sticker ut med en stor koncentration biografer som samverkar med biografer i Emmaboda och Nybro kommuner i den gemensamma föreningen Film i Glasriket. Film i Glasriket har under några år framgångsrikt byggt upp

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

sin verksamhet kring en gemensam filmfestival samt samarbetar kring utveckling av de medverkande föreningarna.

Den största utmaningen för länets visningsentreprenörer är det teknikskifte som nu sker till digitala projektorer. När SF-bio digitaliserat alla sina biografier, vilket beräknas ske inom 1–2 år, kommer det inte längre finnas 35 mm-filmkopior att visa och därmed inte längre möjligt att se aktuell film på landsbygden. För att undvika detta och säkerställa en fortsatt möjlighet att visa smalare kvalitetsfilm, samt få möjligheten att ta del av de nya möjligheter som den nya tekniken innebär krävs det att regionens landsbygdsbiografier digitaliseras. Detta är ett arbete som nu pågår i Älmhult, Växjö, Tingsryd, Alvesta, Markaryd, Lessebo och Uppvidinge kommuner. I Växjö pågår bl.a. ett arbete med att utveckla en film och kulturarena. I Ljungby är biografen digitaliserad, men då den både ägs och drivs av en kommersiell aktör är kommunen därmed inte inblandad i arbetet.

**REAKTOR SYDOST** är länets regionala resurscentrum för film, och ett resultat av samverkan mellan Kronoberg, Kalmar och Blekinge län. Reaktor Sydosts uppdrag är att driva regional utveckling inom film och rörlig media, med fokus på barn och unga, genom *Ung kommunikation*. Arbetet med Ung kommunikation skiljer Reaktor Sydost från övriga regionala resurscentrum för film i Sverige. Ung kommunikation innefattar innehåll, teknik och dynamik i berättandet genom nya media. Reaktor Sydost arbetar därmed även mycket med deltagarkultur samt berättande i ett bredare perspektiv än enbart filmen som form. Det gör att de även är en aktör på scenkonstområdet.

Det är genom Reaktor Sydost som stödet till länets unga filmare, 18–30 år, sker genom Växthusstöd, utlåning av utrustning, utbildningar m.m. Reaktor Sydost ger även stöd till lokalt och regionalt utvecklingsarbete inom film- och crossmediaområdet. Exempel på stöd till den lokala nivån är att en stor målgrupp för Reaktor Sydosts verksamhet är ledare och pedagoger på alla nivåer inom utbildningsväsendet. Det gör att det i flera av länets skolor finns möjlighet för barn och ungdomar att arbeta med rörlig bild och film på skoltid. För dem som sedan vill utveckla sitt intresse på fritiden saknas dock ofta möjligheten. På regional nivå arbetar Reaktor Sydost bl.a. med olika utvecklingsprojekt samt stöd till organisationer såsom t.ex. Film i Glasriket.

**UTMANINGAR**

Film är idag en väl etablerad konst och kulturform, men inte när det kommer till möjligheterna för eget skapande. Med dagens teknik är kostnaderna inte längre hindret, men väl tillgången till pedagogiskt kunnande och stöd för att kunna arbeta med filmskapande i skolan eller på fritiden. Mycket arbete görs, men det har inte en lika självklar ställning som andra mer etablerade konst och kulturformer. Det som det framförallt uttrycks vara en brist på är vuxna med kompetens inom området.

För att till fullo dra nytta av de möjligheter som digitaliseringen och den nya tekniken för med sig – t.ex. att kunna visa direktsänd opera och teater, konserter, sportarrangemang och anordna internaktiva konferenser samt datorspelsturneringar via Internet – krävs nya arbetssätt för de lokala biograferna. Den nya tekniken innebär nya typer av arrangemang med nya målgrupper som därmed kräver nya arbetssätt samt ett utökat samarbete med övriga föreningar i närområdet, såsom teater-, konsert-, invandrar-, LAN- och idrottsföreningen.

Jämställdheten inom filmbranschen kan generellt förbättras. I Kronobergs län har man arbetat medvetet med frågan under några år och kan redan uppvisa positiva resultat där man idag inte kan säga att det finns någon större snedfördelning p.g.a. kön gällande stöd till filmproduktioner. Arbetet sker idag bl.a. via nätverket Filmsyster. Det finns tankar på att utveckla arbetet genom att även erbjuda ett mentorsnätverk.

FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Stärka arrangörsledet – befintliga arrangörer, nya arrangörer och arrangörskap i nya former
- Utveckla metoder kring deltagarkultur
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Stärka strukturerna för kulturella och kreativa näringar
- Plattform för det fria ordet

## BIBLIOTEK

### Organisation med statligt och regionalt stöd är Länsbibliotek Sydost.

Bibliotek finns i alla våra kommuner och det är kommunerna som ansvarar för folk- och skolbiblioteken. Det finns en bibliotekslag som omfattar hela det offentliga biblioteksväsendet<sup>19</sup>. Enligt bibliotekslagen bör ett länsbibliotek finnas i varje län. I Kronobergs län finns en regional biblioteksverksamhet som dock inte är ett fysiskt bibliotek utan en stödfunktion till de kommunala biblioteken. Länsbiblioteket skiljer sig därmed från flertalet regionala institutioner såsom länsteatrar, läns museer m.m.

**LÄNSBIBLIOTEK SYDOST** är den gemensamma regionala biblioteksverksamheten för Kronobergs län och för Blekinge län, med Landstinget Kronoberg och Region Blekinge som huvudmän. Det finns även en etablerad och omfattande samverkan mellan Länsbibliotek Sydost och Regionbiblioteket i Kalmar län. Verksamhetsområdet Sydost omfattar de sammanlagt 13 kommunerna: fem i Blekinge och åtta i Kronoberg. Tillsammans ansvarar kommunerna i Kronoberg-Blekinge för 81 bibliotek med verksamhet riktad till allmänheten. Av dessa är 13 huvudbibliotek, 21 renodlade folkbiblioteksfilialer och 47 integrerade folk- och skolbibliotek<sup>20</sup>. I sex kommuner ligger ansvaret för biblioteksfrågorna på kultur- och fritidsnämnden, i två på kulturnämnden och i ytterligare två på kommunstyrelsen. I övriga tre kommuner ligger ansvaret på biblioteks- och kulturnämnden, kultur- och utbildningsnämnden samt nämnden för Arbete och Lärande. Samtliga kommuner utom en har en biblioteksplan. Även medieplaner finns eller är under arbete i samtliga kommuner utom en.

Länsbibliotekets insatser riktas främst mot kommunbiblioteken, oftast i form av kompetensutveckling eller projekt. Allt fler kommunövergripande projekt bedrivs i samarbete med Regionbiblioteket i Kalmar län. Biblioteken erbjuder konferenser, studiedagar, bibliotekschefsmöten samt arbetsmöten för medarbetare med särskilda områdes- eller målgruppsansvar.

---

<sup>19</sup> Bibliotekslagen omfattar folkbiblioteken, skolbiblioteken, talboks- och punktskriftsbiblioteket, högskolebiblioteken och övriga forskningsbibliotek. Lagen anger målen för biblioteksverksamheten och att varje kommun är skyldig att ha folkbibliotek men inte hur många bibliotek som skall finnas i varje kommun. Inom gymnasieskolan och grundskolan skall finnas lämpligt fördelade bibliotek. Biblioteken har tillsammans med arkiven en viktig roll som offentliga samlingspunkter för samhällsinformation.

<sup>20</sup> Dessutom finns tre bokbussar (varav en kommun köper tjänsten via avtal från en annan), en bokbil med biblioteksservice riktad till äldre samt ett lärcentrum. I två kommuner finns egna organisationer för skolbiblioteksverksamheterna. Biblioteken bemannas av totalt 248 personer. Den kommun med flest biblioteksmedarbetare har 60 personer anställda, den med minst antal har sex medarbetare.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

På uppdrag av Landstinget Kronoberg och Region Blekinge utfördes år 2009 en utredning av länsbiblioteksverksamheten, och huvudmännen har utifrån denna förnyat länsbibliotekets avtal och uppdrag. Det innebär att Länsbibliotek Sydost ska verka utifrån fyra biblioteksfokus:

- Det lärande biblioteket (utbildning, folkbildning, lärandeprocesser, forskning)
- Det tillgängliga biblioteket (tillgänglighet för alla, i alla former)
- Det digitala, interaktiva biblioteket (webbtjänster, digitalisering, IT-strategier, upphandling)
- Det fysiska, interaktiva biblioteket (kulturupplevelser, eget skapande, rum för unga)

**UTMANINGAR**

Länsbibliotek Sydost arbetar i sitt ordinarie uppdrag med utmaningar gällande kommunbibliotekens verksamhetsutveckling kring

- Bibliotekets roll som lärcentrum
- Biblioteket som attraktiv fysisk mötesplats
- Nya kompetenser med koppling till biblioteket som mötesplats t.ex. scenografer, kultursekreterare och kompetenser med inriktning på barn och ungdomar
- Verksamhet med inriktning på barns och ungdomars fritid
- Bibliotek som arenor för digital delaktighet, mervärdetjänster som personlig IT-handledning och annan informationsvägledning för olika åldrar
- Samverkan mellan folk- och skolbibliotek, särskilt de integrerade biblioteken (47 % av biblioteken är integrerade och ibland är ansvaret fördelat på två nämnder)
- Marknadsföring av bibliotekets resurser och tjänster
- Böcker på andra språk (inköpskanaler och litteraturkännedom), upparbeta egna kanaler för inköp och ökad kunskap om litteratur från andra delar av världen än den anglosaxiska
- Riktlinjer för den kompletterande medieförsörjningen

Förhållandet mellan det lokala och det regionala ansvaret för biblioteksutveckling är viktigt att tydliggöra, exempelvis gällande vilket regionalt stöd biblioteken kan förvänta sig. Det lokala ansvaret tolkas allmänt som drift och utveckling av biblioteken utifrån kommunens biblioteksplan, där det lokala ansvaret utgår från den politiska styrningen, budget, uppdrag för samverkan med olika aktörer och andra lokala förutsättningar. Kommunen ska även ansvara för den dagliga verksamheten och för medborgarnas informations- och medieförsörjning. I viss mån kan det även finnas ett lokalt ansvar för nätverksbaserad samordning av gemensamma frågor, t.ex. de nätverk bibliotekscheferna i Blekinge och Kronoberg driver i egen regi.

Det regionala ansvaret omfattar främst biblioteksspecifik kompetensutveckling och omvärldsbevakning. Att utvärdera gemensamma insatser och inspirera till utveckling, med utgångspunkt från bibliotekens lokala förutsättningar, ses också som ett regionalt ansvar. Så även att aktivt driva samverkansfrågor och underlätta samordning av upphandling inom IT, transporter och medieinköp. Det regionala ansvaret anses även omfatta ansökningar och administration av kommunövergripande projekt samt att driva biblioteksfrågor på nationell och lokal nivå.



**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

Utifrån ett biblioteksperspektiv är regional samverkan inom ABM<sup>21</sup>-området intressant, eftersom det kan fungera som en drivkraft för lokala samarbeten, exempelvis samarbeten gällande arkiv och digitaliseringen av material. Det är angeläget med förbättrade webbplatser för information och kommunikation med forskare och allmänhet. Kulturparken Småland har stärkt sin biblioteksfunktion och skapar nu ett regionalhistoriskt forskningsbibliotek utifrån biblioteken på Smålands museum och Kronobergsarkivet. Placering är Kulturarvscentrum södra Småland. Här finns ett påbörjat samarbete med Växjö stadsbibliotek i syfte att kunna erbjuda forskare och låntagare en bättre service. Länsbibliotek Sydost medverkar i denna utveckling och arbetet med webbplatsen Södra Smålands historia. Samarbeten med regionala museer kan också vara intressant i utvecklandet av det fysiska biblioteksrummet, t.ex. i form av utställningsverksamhet.

Folkbibliotek och länsbibliotek hanteras framförallt inom ramen för kulturområdet, vilket förstärker den traditionella bilden av verksamheterna som i första hand kulturinriktade. Detta trots att de i hög grad utgör en grundläggande infrastruktur för människors lärande. I Kronobergs och Blekinge län är t.ex. mer än hälften av alla kommunbibliotek integrerade folk- och skolbibliotek och på regional nivå vidareutvecklas samarbetet mellan länsbiblioteket och universitets- och högskolebiblioteken.

Bibliotek har bäring både på kultur och på lärande och därför kan det ur ett biblioteksperspektiv vara viktigt att på lokal eller regional nivå ingå i ett sammanhang som involverar olika verksamheter, om man vill kunna använda bibliotek som en strategisk resurs för regional och lokal utveckling.

IT utgör en grund för biblioteksverksamheten och IT-utvecklingen behöver därför i högre grad integreras i den allmänna biblioteksutvecklingen. Utifrån IT-perspektivet finns de främsta utvecklingsbehoven inom Bibliotek 2.0, elektroniska medier, nya tekniker som läsplattor och andra nedladdningsbara alternativ inkl. relevant kompetensutveckling. Det handlar också om behov kring gemensamma upphandlingar och gemensam IT-administration, samt konstruktiv kommunikation med leverantörer av bibliotekens webbplattformar och med kommunernas IT-avdelningar.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):**

- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa
- Utveckla förutsättningar att bevara, använda och utveckla vårt kulturarv
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Plattform för det fria ordet.

**STUDIEFÖRBUND**

**Organisationer med regionalt stöd är: ABF, Folkuniversitetet, Medborgarskolan, NBV, Sensus, Studieförbundet, Studieförbundet Bilda, Studieförbundet Vuxenskolan samt SISU.**

Studieförbunden är betydelsefulla aktörer inom det civila samhället och spelar en roll för den lokala kulturutvecklingen genom att bedriva verksamhet på många platser runtom i Kronobergs län. De är stora producenter

---

<sup>21</sup> Praktiskt samarbete mellan arkiv, bibliotek och museer kring digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande av information i olika former - information som utgör viktiga delar av vårt kulturarv.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

och arrangörer av kultur både i form av program inför publik och i form av studiecirkel. Det gör att de bidrar till ett kulturutbud med lokal närvaro och detta är en prioriterad faktor för den regionala kulturpolitiken.

Studieförbundens verksamhet kan benämnas som horisontell i förhållande till länets kulturella infrastruktur, vilket innebär att den påverkar och har betydelse för andra områden. Men verksamheten sker utifrån folkbildningens pedagogik och studieförbunden står för en deltagarkultur med eget skapande och aktivitet i fokus, vilket bidrar till den sociala dimensionen av kulturen.

Studieförbunden arbetar långsiktigt för att skapa infrastruktur regionalt genom kompetenta ledare, mentorer, handledare, och genom kontakter med branschfolk. Studieförbunden investerar i teknik och lokaler som kan stödja individers och grupper utveckling. Det innebär att man runt om i länet får tillgång till olika mötesplatser i form av scener, repetitionslokaler, ungdomshus, verkstäder och utställningslokaler.

Det lokala föreningslivet och folkrörelserna är i hög grad beroende av studieförbunden som utgör en slags infrastruktur, som erbjuder pedagogiskt stöd och andra folkbildningstjänster till föreningsaktiva. Studieförbunden medverkar till att skapa både arbetstillfällen och praktikplatser i vårt län.

Studieförbunden samarbetar dessutom med aktörer i länet i utvecklingsprojekt riktade mot exempelvis integration av nya svenskar, föräldraskap, hälsa.

**UTMANINGAR**

Studieförbundens infrastruktur och kompetenser är viktiga att koppla till det regionala utvecklingsarbetet kring arrangörskap, delaktighet och deltagarkultur, tillgänglighet och mångfald. För samtliga professionella kulturorganisationer står dessa utmaningar på agendan. Kring dessa frågor skulle en utvecklad och strategisk samverkan mellan studieförbund och kulturorganisationer behövas.

Kommunerna svarar för en andel av det offentliga stödet till studieförbunden. Genom statsbidrag och egna intäkter genererar studieförbundens verksamhet ungefär 5-6 kronor per satsad kommunal bidragskrona. Negativ budgetutveckling på lokal nivå medför att studieförbunden inte kan producera lika mycket folkbildning, vilket i sin tur innebär att uppväxlingen av varje kommunal bidragskrona minskar. Negativ budgetutveckling på regional nivå medför att studieförbundens regionala organisationer får svårare att klara utvecklingsarbetet. I nuvarande regional finansieringsmodell lönar sig volym mer än utvecklingsarbete.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):**

- Stärka arrangörsledet – befintliga arrangörer, nya arrangörer och arrangörskap i nya former
- Utveckla metoder kring deltagarkultur
- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Plattform för det fria ordet

**ASPEKTOMRÅDEN**

För att uppnå kulturpolitiska mål på regional och nationell nivå krävs samverkan mellan olika politikområden. Samspel mellan politikområden förutsätter ömsesidig nytta.

## KULTUR OCH SKOLA

Barn och ungdomar är i många avseenden i beroendeställning till vuxna och har begränsade möjligheter att själva påverka eller ta ansvar för sin uppväxtmiljö. Samhället och vuxenvärlden har ett särskilt ansvar för att barn och unga får goda och likvärdiga möjligheter att delta i kulturlivet. Barn och unga är därför en prioriterad målgrupp på nationell, regional och kommunal nivå. Genom att uppleva kultur och ägna sig åt eget skapande kan barn och unga behålla och utveckla sin fantasi, och sitt självständiga tänkande.

Skolan har, enligt läroplanen, även ett ansvar för att barn och unga får tillfälle till eget skapande, möjlighet till bildning samt tillgång till sitt eget och andras kulturarv. Kulturområdets potential som pedagogiskt verktyg lyfts också ofta fram som en möjlighet. Konstnärliga metoder och estetiska läroprocesser kan t.ex. förbättra inläring i alla ämnen.

Kulturen tar plats i skolan via i huvudsak tre vägar: skolbiblioteket, eget skapande inom ramen för de estetiska ämnena och kulturskolan samt inspel från det professionella kulturlivet genom skolbio, skolföreställningar, pedagogisk verksamhet på kulturinstitutionerna och Skapande skola-projekt. Den lokala nivån ansvarar för skolbiblioteket, skolbio och möjligheterna till eget skapande medan den regionala nivån tillsammans med den lokala ansvarar för tillgången på skolföreställningar, pedagogisk verksamhet på länets kulturinstitutioner och att utveckla Skapande skola-projekt.

Ett exempel på detta gemensamma ansvar är att Kronobergs län sedan några år tillbaka har ett subventionsstöd för scenkonstföreställningar i skolan som samordnas av Riksteatern Kronoberg. Subventionerna gäller dans och fria teatergrupper i syfte att öka mångfalden och komplettera länsteatern och länsmusikens utbud.

Alla kommuner i Kronobergs län erbjuds möjligheten till subventioner och sju av åtta deltar. Det regionala samarbetet tydliggörs i en överenskommelse mellan Regionförbundet och respektive kommun. För att ta del av subventionerna ska varje kommun utse en lokal samordnare, delta i det regionala nätverket, bidra till att systemet följs upp samt redovisa en plan för hur arbetat ska bedrivas i kommunen.

Samtliga kulturinstitutioner och konsulentverksamheter i länet erbjuder ett utbud riktat mot barn och unga, och flertalet har det som sin starkast prioriterade målgrupp.

## UTMANINGAR

En av de svårigheter som flera kulturorganisationer pekar på är att "komma in i" skolan och få utrymme att erbjuda det man är bra på, att man också har mycket att erbjuda till skolans egna mål. Skolorna är idag dock hårt pressade av flera olika organisationer och känner att det är svårt att hinna med samt upplever att det ibland saknas en förståelse för hur skolans verksamhet fungerar. Här finns mycket att vinna på att koppla samman relevanta aktörer och hitta gemensamma lösningar. Det finns stora möjligheter och ett stort intresse bland länets kulturorganisationer och kommuner för att bättre använda de kompetenser och resurser som finns, t.ex. när det gäller att formulera Skapande skola-projekt.

Traditionellt sett har konstformer som musik och teater en stark ställning i skolan medan mindre etablerade konstformer som dans, berättande och film har haft svårare att få en plats. Konstpedagogiken är idag inte särskilt utbyggd i länet även om det finns verksamhet på Växjö konsthall och Ljungbergsmuseet.

Kostnader för transporter till och från kulturevenemang för barn och unga i skolan lyfts fram, av både länets kulturorganisationer och kommuner, som ett område där regionen behöver finna lösningar. Både för evenemang där eleverna ska bussas inom kommunen och för besök till institutionernas lokaler inne i Växjö och

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

Ljungby. Transportkostnaderna anses ta en väldigt stor andel av de medel som finns avsatta för att eleverna ska kunna få uppleva scenkonst och andra kulturformer.

Ytterligare en utmaning när det gäller kulturens roll i skolan är att gymnasieskolorna är extra svåra att nå, särskilt med tanke på det växande antalet friskolor. Detsamma gäller särskolan där arbetet kan utvecklas ytterligare.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGSBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):**

- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga

**KULTUR OCH HÄLSA**

Kulturpolitikens mål om ökad delaktighet och tillgänglighet till kulturlivet överensstämmer väl med att öka människors delaktighet i samhällslivet – ett av de viktigaste nationella målen för folkhälsan. Att värna yttrandefriheten är ett av de centrala kulturpolitiska målen och där kan kulturen ge medel för människor att uttrycka sin mening, att påverka, ifrågasätta och förändra. Kulturpolitikens inriktning är att kulturen ska vara tillgänglig och nå så många som möjligt.

Regionförbundet södra Småland startade under 2010 en intresseinventering genom att skapa ett regionalt nätverk för Kultur och Hälsa i Kronoberg. Syftet var att undersöka förutsättningarna för utvecklad samverkan mellan kultur och hälsa. Regional samverkan kring kultur och hälsa är därmed initierat. Det finns redan en rad initiativ kring kultur i vården hos kommuner, kulturorganisationer, bibliotek, studieförbund och enskilda entreprenörer. Men flera kulturorganisationer upplever svårigheter att nå fram i vård- och omsorgssektorn och kommunerna saknar stöd och samordning i frågorna. Det regionala nätverket samlade inledningsvis representanter från kommunernas omsorgs- respektive kulturförvaltningar. Vid tidpunkten då nätverksarbetet 2010 avrundades med en workshop anslöt även kulturinstitutioner, kulturorganisationer och representanter från Landstinget Kronoberg och FoU Kronoberg.

Dialogerna inom ramen för nätverket Kultur och Hälsa har resulterat i att några återkommande faktorer kunnat urskiljas som viktiga att arbeta kring i en kommande utvecklingsprocess: aktiviteter, miljö, personal/ledarskap/bemötande, "idé bakom" – d.v.s policies.

**UTMANINGAR**

Flera målgrupper kan ingå i arbetet med kultur och hälsa. Utifrån ett kommunalt omsorgsperspektiv framhålls målgruppen äldre och arenan äldreboenden, och behoven handlar om mer kvalitet i det sociala innehållet på äldreboenden genom fler kulturaktiviteter – gärna skraddarsydda program som kan möta intresset hos de boende. Det finns ett omfattande intresse att arbeta med boendets inomhus- och utomhusmiljöer för att stödja och främja den verksamhet som ska bedrivas där. Det finns också behov av handledning och fortbildning för personalen som i en mening agerar kulturarrangörer – dels för att få ut mer av ett kulturprogram men också för att själva kunna praktisera vissa aktiviteter i vardagen. Här framhålls också vikten av att ledningen har sanktionerat de aktiviteter som ska äga rum; att det finns förutsättningar att arbeta med det sociala innehållet genom ett tydligt uppdrag från ledningen. En återkommande faktor som framhålls är att det måste finnas "en idé bakom". Det kan verka meningslöst att engagera sig i program och aktiviteter om man upplever att det är en enstaka händelse och inte något som ingår i verksamheten – "det var roligt så länge det varade". Det borgar

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

inte för kontinuitet om arbetet bärs upp av enstaka personliga intressen och inte av en grundläggande strategi och med en tydlig avsikt i botten hos arbetsgivaren.

Det finns flera presumtiva intressenter för samverkan kring Kultur och Hälsa och motiven bland aktörerna tar sin utgångspunkt i olika områden som t.ex. kultur, hälsa, vård, omsorg, arbetsmarknad, design och näringsliv. Utgångspunkten för det regionala initiativet har i ett inledningsskede varit att lägga grunden för samverkan genom att de intressenter som är med utgår från sina respektive mål och uppdrag, men som i förlängningen kan matcha varandra i ett gemensamt utvecklingsarbete. Hittills har samordningen skett inom ordinarie uppdrag, men en utvecklingsprocess på området behöver förstärkning. Med grund i detta förarbete söker den regionala nivån efter möjlig extern medfinansiering. För att rikta arbetet går arbetet kring kultur och hälsa vidare våren 2011 med en fördjupning kring "miljöspåret". Det är mot bakgrund av det starka intresset som flera aktörer uttryckt för att arbeta med miljöer exempelvis på äldreboenden, vårdcentraler, skolor och dagis. Landstinget Kronoberg lägger även stor vikt vid kulturens roll för länets arbete med folkhälsa i stort samt ser stora möjligheter med att koppla kultur till psykiatri genom t.ex. den dagliga verksamheten för personer med psykisk ohälsa. Detta sammanfaller också med andra pågående processer kring design kopplat till hälsa, vård och omsorg; framförallt inom strategiarbete kring kulturella och kreativa näringar samt inom projektet Designregion Småland.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):**

- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa

**KULTUR OCH BESÖKSNÄRING****Organisation med regionalt stöd är Destination Småland AB.**

AB Destination Småland, som ägs av Regionförbundet södra Småland, har i uppdrag att främja besöksnäringen i länet. I uppdraget ingår också att stärka varumärket Småland i samverkan med de andra smålandslänen. Småland som varumärke är mycket starkt och landskapet finns tydligt skildrat i musik, film och litteratur. Det genuina och äkta kommer starkt som konkurrensfördel och där har Småland unika förutsättningar. Smålandsbegreppet framhålls av flera kulturaktörer, exempelvis av den ideella föreningen Smålands Akademi.

Kronobergs län har flera unika kulturarvsplatser som har potential att utvecklas ytterligare som besöksmål för både boende och besökare. Några av de platser som just nu satsar på utveckling är Sagobygden med Sagomuseet, Huseby Bruk, Glasriket, Vilhelm Mobergs Utvandrabygd, Äppelbygden runt Kurrebo och Urshult, pilgrimsleder i västra och östra länsdelen med det gemensamma slutmålet Nydala kloster, Kronobergs slottsruin samt ett flertal vandrings- och cykelleder. Linnés Råshult är ett möjligt framtida världsarv, Möbelriket satsar tillsammans med Växjö kommun på ett designmuseum i Lamnhult, IKEA gör en satsning på ett möbelmuseum i Älmhult och Växjö kommun ser över möjligheterna att på olika sätt lyfta fram länets framstående författare samt nobelpristagaren Pär Lagerkvist. Ett område som det satsats mycket på de senaste åren är kopplingen mellan de småländska mattraditionerna och turismen.

Flera av länets reseanledningar med koppling till länets kulturarv och kulturliv har sin utgångspunkt i ett evenemang som riktar sig till en specifik målgrupp, i många fall med ett specialintresse. Några av dessa är t.ex. Korröfestivalen i Tingsryd, Muskelrock på Tyrolen i Alvesta, Berättarfestivalen i Ljungby och Linnés Råshult i Älmhult.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

I länet finns områden som i begränsad utsträckning, eller inte alls nyttjas för gemensamma vinster för kultur och besöksnäring. Det rör sig t.ex. om Nils Dacke, kalla krigets kulturarv och välfärdens ruiner samt länets alla stenmurar.

Utöver dessa exempel finns andra konstellationer där aktörer inom kulturarv och turismområdet träffas, men ett regelbundet samarbete mellan länets kulturarvsaktörer och den regionala turismorganisationen saknas.

**UTMANINGAR**

En av framgångsfaktorerna med att utveckla kulturarv till välbesökta besöksmål är att det finns en stark historia i grunden, utrymme för en entreprenöriell hållning och att profilen är anpassad till nutidens besökare. En utmaning är att hitta denna balans mellan ekonomi och bevarandet av kulturarvet. Turism, det vill säga att människor reser till en plats, ger inte självklart inkomster. Det kan dock innebära andra värden som är viktiga för invånarnas bild av sin hembygd som en attraktiv plats att bo på och besöka.

En målsättning med att utveckla kulturarvsplatser till välbesökta besöksmål är annars ofta just att generera intäkter till länet. För att locka besökare även utanför närområdet krävs, särskilt i glesbefolkade län som Kronoberg, en strategi kring att få besökare att stanna längre än över dagen. Nyckeln är att identifiera rätt målgrupper och anpassa paket, försäljningskanaler och prissättning därefter.

Många av de kulturmiljöer som länet har är ett resultat av ideellt arbete av hembygdsföreningar, slättergillan m.fl., och det är viktigt att hitta en balans mellan dessa grupper, turistentreprenören och ökade besökssiffror. Ett exempel där man lyckats hitta denna balans är arbetet i Äppelbygden i Tingsryds kommun.

**FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):**

- Utveckla samarbetet mellan kulturarv och besöksnäring

**KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGAR (KKN)****Organisationer med statligt och regionalt stöd är Hemsjölden i Kronobergs län och Almi.**

De kreativa och kulturella näringarnas framväxt har påvisats som ett område som kan bidra till länet ekonomiskt och till att utveckla regionens attraktivitet. För länet är konst och designområdet<sup>22</sup> särskilt starka. Branschen omfattar 11 % av de sysselsatta i länet varav konst och design sysselsätter 6 procentenheter. Området spänner över både det näringspolitiska och kulturpolitiska området vilket även har lyfts fram på nationell nivå genom näringsdepartementets och Kulturdepartementets *Handlingsplan för kulturella och kreativa näringar*. Syftet med arbetet på den regionala nivån är, liksom för den nationella nivån, att skapa goda förutsättningar för verksamma inom kulturområdet att utveckla sina affärsidéer och sitt företagande. Detta är en angelägenhet för kulturpolitiken då professionella kulturutövare i hög grad är egenanställda eller företagare vars intressen och behov behöver mötas av såväl kulturpolitik, näringspolitik, arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik osv.

---

<sup>22</sup> Med konst och design avses egenanställda, entreprenörer och företag inom områdena musik, mode, design, konst, konsthantverk, litteratur, artisteri, dans, teater, arkitektur, festivaler – och ej kulturlivet i helhet.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

Almi Företagspartner Kronoberg AB, delägt av Regionförbundet södra Småland, har i uppdrag enligt ägardirektiv att inom ramen för bolagets verksamhet – företagsutveckling genom rådgivning och finansiering - aktivt arbeta med företag i nya branscher som befinner sig i ett tidigt, men utvecklingskraftigt skede och företag inom de kulturella och kreativa näringarna.

I enighet med regeringens uppdrag till Nämnden för hemslöjdsfrågor, arbetar Hemslöjden i Kronobergs län med att utveckla och medverka i insatser för att främja kulturella och kreativa näringar.

Den regionala strategin för de kulturella och kreativa näringarna, och handlingsplan kopplad till denna, omfattar de mål och tillvägagångssätt för Regionförbundet södra Smålands arbete, med utveckling av de kreativa och kulturella näringarna med särskilt fokus på området konst och design 2012–2014. Regionala utvecklingsaktörer och verksamma inom de kulturella och kreativa näringarna har deltagit i arbetet med att ta fram strategin våren 2011 genom workshop och samtal.

#### UTMANINGAR

Undersökningar visar att graden av innovation är större inom företag som samarbetar med kulturella och kreativa näringar, och att de kreativa processer som präglar dessa företag skulle kunna leda till högre innovationsgrad inom andra branscher. Detta sammanfaller också väl med de behov regionen identifierat gällande tillgång till marknader för kulturella och kreativa näringar. Att utveckla marknader för kulturella och kreativa näringar genom samverkan med andra fält och branscher såsom kultur och hälsa samt tillverkningsindustrin är prioriterade områden.

Mindre än tio procent av konstutövarna i Sverige beräknas ha en fast anställning i jämförelse med den arbetande befolkningen i stort där 83 procent har en fast anställning. Den långsiktiga utvecklingen går mot fler egenföretagare och färre tillsvidareanställda inom hela kulturbranschen. Motiven till företagande ser därmed olika ut och stöd och utveckling behöver anpassas till såväl levebrödsföretag som tillväxtföretag. Det är också en utmaning att många av de offentliga stödsystemen till kulturutövare är uppbyggda på ett sådant sätt att de inte alltid är anpassade efter verkligheten för kulturföretagare.

Den övergripande utmaningen under planperioden är därför att skapa en plattform för verksamma inom kulturområdet med en egenanställning eller verksamhet i företagsform, med fokus på det för länet starka området konst och design. Kulturnätverk och företagsstödjade nätverk kan slussa personer till rätt plats och även fånga upp initiativ. Strukturer behöver därför byggas upp genom att knyta samman de aktörer som idag kommer i kontakt med konstnärer och kulturutövare, såsom kulturinstitutioner och företagsstödjande organisationer. Kulturinstitutionerna innehar viktiga roller som kreativa miljöer där företagsamhet kan utvecklas kring specifika satsningar. Kompetenser knyts på så sätt till etablerade verksamheter, nya kontaktytor skapas och möjligheter till uppdrag stimuleras.

#### FÖR ATT MÖTA UTMANINGARNA OCH UTVECKLA OMRÅDET PRIORITERAS FÖLJANDE UTVECKLINGARBETE UNDER 2012–2014 (KAPITEL 3):

- Stärka strukturerna för kulturella och kreativa näringar



### 3 PRIORITERAT UTVECKLINGSARBETE 2012–2014

I detta avsnitt sammanfattas det prioriterade utvecklingsarbetet som den regionala kulturpolitiken ska ansvara för att driva och följa upp under planperioden. Utvecklingsarbetet är utformat i relation till den kulturella infrastrukturens nuläge, utmaningar och behov, och ska bidra till de nationella och regionala kulturpolitiska målen. Utvecklingsarbetet är processbetonat och ska komplettera och utveckla förvaltningen av den befintliga kulturella infrastrukturen och den ordinarie verksamheten.

Utvecklingsprocesserna är generellt sett områdes- och genreöverskridande eftersom de berör många olika aktörer med intresse och kompetenser som kan bidra till ett gemensamt utvecklingsarbete. Det är öppet för kulturlivets aktörer att delta på olika sätt i utvecklingsprocesserna. Hur, i vilken ordning och med vilka aktörer utvecklingsarbetet ska bedrivas avgörs i den fortsatta samverkans- och samrådsprocessen. Regionala uppdrag formuleras till respektive utvecklingsprocess. Insatserna ska kvalitetssäkras utifrån ett mångfalds-, jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv.

#### UNDER 2012–2014 KOMMER LANDSTINGET KRONOBERG OCH REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND ATT DRIVA UTVECKLINGSARBETE SOM UR ETT MEDBORGARPERSPEKTIV INNEBÄR ATT:

**Du som ung ska få ökad tillgång till kulturutbud och stöd att utveckla eget skapande**

**Som professionell kulturskapare ska du hitta fler uppdrag och kreativa miljöer att verka i**

**Vill du arrangera kultur ska det vara enklare**

**Kan du själv inte ta dig till kulturen så ska kulturen komma till dig**

**Du ska kunna dela med dig av kunskap och idéer och samskapa kultur med professionella kulturskapare**

**Du ska få tillgång till ett breddat kulturutbud med hög kvalitet**

**Du ska enklare kunna bevara, använda och utveckla vårt kulturarv**

**Du ska få ökade möjligheter att påverka förändringar av det offentliga rummet**

**Du ska få fler möjligheter att uppleva nationella och internationella gästspel och konstnärliga utbyten.**

#### STÄRKA ARRANGÖRSLEDET – BEFINTLIGA ARRANGÖRER, NYA ARRANGÖRER OCH ARRANGÖRSKAP I NYA FORMER

**Vill du arrangera något ska det vara enklare**

**Kan du själv inte ta dig till kulturen så ska kulturen komma till dig**

**Du ska få tillgång till ett breddat kulturutbud med hög kvalitet**

#### INSATSER:

- Arbetet ska drivas med hjälp av ett regionalt samordningsuppdrag.
- Avsiktsförklaring – förtydliga civilsamhällets roll för länets kulturella infrastruktur på såväl regional som lokal nivå.
- Främja utvecklingen av digitala biografier som aktiva mötesplatser för det lokala kultur- och föreningslivet.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

- Stärka utbytet mellan studieförbund och professionella kulturorganisationer för att komplettera varandras kompetenser och resurser.
- Mikrofinansiering – finansiera kultur på nya sätt genom mikrofinansiering via webben. I syfte att möjliggöra finansiering av idéer hos målgrupper som inte gagnas av den befintliga stödstrukturen som den fungerar idag. Stödja samverkan och effektivisera distribution av kulturmedel i en glest befolkad och spridd byggd.

AKTÖRER: Regionteatern Blekinge Kronoberg, Riksteatern Kronoberg, Musik i Syd, Dans i Sydost, Reaktor Sydost, Studieförbunden, kommunerna, arrangörsföreningar.

**UTVECKLA METODER KRING DELTAGARKULTUR**

**Du ska kunna dela med dig av kunskap och idéer och samskapa kultur med professionella kulturskapare**

**INSATSER:**

- Metodutveckling och utvärdering av specifika deltagarprojekt hos Kulturparken Småland och Regionteatern Blekinge Kronoberg i samarbete med Linnéuniversitet. I syfte att öka medborgarnas delaktighet och samskapande i kulturinstitutionernas verksamheter.
- Stärkt utbyte mellan studieförbund och professionella kulturorganisationer.

AKTÖRER: Regionteatern Blekinge Kronoberg, Kulturparken Småland, Reaktor Sydost, Hemslöjden i Kronobergs län, Studieförbunden.

**STÄRKA BILD- OCH FORMOMRÅDET**

**Du som ung ska få ökad tillgång till kulturutbud och stöd att utveckla eget skapande**

**Som professionell kulturskapare ska du hitta fler uppdrag och kreativa miljöer att verka i**

**Du ska få tillgång till ett breddat kulturutbud med hög kvalitet**

**Du ska få fler möjligheter att uppleva nationella och internationella gästspel och konstnärliga utbyten**

**INSATSER:**

- Formulera en politisk vision och strategi för bild- och formområdet. Arbetet ska ske genom regional samverkan mellan konstaktörer med hänsyn till en större geografi än Kronobergs län. Insatserna ska stärka konstens position i länet samt stärka förutsättningarna för internationellt utbyte.
- Formulera regionala kulturpolitiska uppdrag gällande: samordning av bild- och formområdet, museal verksamhet, regional konstpedagogisk verksamhet, program för Artist in Residence, utveckla arenor för oetablerad bild- och formkonst.
- Utveckla förutsättningar för konstnärers arbetsmarknad i regionen genom ökad tillämpning av enprocentsregeln med stöd av regionalt uppdrag samt införande av MU-avtal.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

AKTÖRER: Kulturparken Småland, Ljungbergmuseet, Smålands Konstarkiv, Landstingets Kronobergs konsthanting, Italienska Palatset, KC Syd, professionella kulturskapare, kommunerna, konstföreningar.

**UTVECKLA SAMARBETSMODELLER KRING KULTUR OCH HÄLSA**

**Du ska få tillgång till ett breddat kulturutbud med hög kvalitet**

**Kan du själv inte ta dig till kulturen så ska kulturen komma till dig**

INSATSER:

- Främja ett regionalt utvecklingsarbete kring kultur och hälsa genom ett regionalt samordningsuppdrag. Syftet med insatserna är att öka delaktigheten och tillgänglighet till kulturlivet, öka kvaliteten och utbudet av kultur i vård och omsorg. Insatserna bidrar även till en utökad marknad för kulturaktörer och professionella kulturskapare.
- Utveckla arbetsmetoder/modeller för att lyfta in kulturaktiviteter i rehabiliteringen inom sjukvården och omsorgen där även arbete kan omfatta sjukhusmiljön, vårdplatsens miljö, form och design, matkultur och ljudmiljö som spelar en viktig roll för en snabbare återhämtning och kortare vårdtid.
- DUNCAN-projektet<sup>23</sup>

AKTÖRER: Regionteatern Blekinge Kronoberg, Musik i Syd, Kulturparken Småland, Länsbiblioteket Sydost, Dans i Sydost, Reaktor Sydost, Hemslöjden i Kronobergs län, Berättarnätet Kronoberg, Studieförbunden, kommunerna, professionella kulturskapare.

**UTVECKLA OCH FÖRDJUPA SCENKONSTSAMARBETET**

**Du som ung ska få ökad tillgång till kulturutbud och stöd att utveckla eget skapande**

**Som professionell kulturskapare ska du hitta fler uppdrag och kreativa miljöer att verka i**

**Du ska få tillgång till ett breddat kulturutbud med hög kvalitet**

**Du ska få fler möjligheter att uppleva nationella och internationella gästspel och konstnärliga utbyten**

INSATSER:

- Fördjupa samverkan på scenkonstområdet kring arbete med produktion, föreställning, arrangörskap och deltagarkultur. Utredda möjligheterna till en paraplyorganisation för scenkonstorganisationerna i Sydost. In-

---

<sup>23</sup> Ansökan är inskickad till Interreg IVC – beslut väntas i november 2011. Projektet syftar till att förbättra länets arbete gällande arbetsmarknaden för Kulturella och kreativa näringar samt visa på möjligheterna och vinsterna med att arbeta med kultur som aspekt inom andra områden. En del av projektet berör specifikt Kultur och Hälsa.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

satserna ska leda till konstnärlig förnyelse, breddat utbud samt ökad attraktionskraft för regionen som nationell och internationell samverkanspart.

- Utveckla Cirkus i Glasriket till en gemensam samverkansplattform mellan icke-etablerade aktörer samt institutioner i syfte att främja konstnärlig förnyelse kring nycirkus, musik, dans och glaskonst.
- Stärka danskonstens position i länet genom fördjupat samarbete mellan konsulentverksamheten och andra resurser på scenkonstområdet bland annat genom dansuppdrag till scenkonstinstitutioner.

**AKTÖRER:** Regionteatern Blekinge Kronoberg, Riksteatern Kronoberg, Musik i Syd, Kulturparken Småland, Dans i Sydost, Berättarnätet Kronoberg, Föreningen Cirkus i Glasriket

## UTVECKLA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ATT BEVARA, ANVÄNDA OCH UTVECKLA VÅRT KULTURARV

**Du ska enklare kunna bevara, använda och utveckla vårt kulturarv.**

**Du ska få ökade möjligheter att påverka förändringar av det offentliga rummet.**

### INSATSER:

- Utveckla Kulturarvscentrum södra Småland i samverkan med föreningsliv och kommuner i syfte att tillgängliggöra länets kulturarv för allmänhet och forskare – genom satsningar på ABM-samarbete och digitalisering av kulturarvet.
- Vidareutveckla det regionala arbetet med *cultural planning* kring metodutveckling och kunskapsuppbyggnad för att komplettera samhällsplaneringen i länet. Rikta uppmärksamheten mot stadsplaneringsprocesserna och synliggöra kulturvärdena för en hållbar stadsutveckling.
- Stimulera utveckling av våra unika kulturarvsmiljöer som Komministerbostället Linnés Råshult, Kronobergs slottsruin och Huseby Bruk.

**AKTÖRER:** Kulturparken Småland (Kronobergsarkivet), Länsbibliotek Sydost, kommunerna, Länsstyrelsen, Hembygdsföreningar.

## ÖKA TILLGÄNGLIGHETEN TILL KULTUR FÖR BARN OCH UNGA

**Du som ung ska få ökad tillgång till kulturutbud och stöd att utveckla eget skapande**

### INSATSER:

- Utveckla Skapande skola med hjälp av regionalt kulturpolitiskt uppdrag. Samordna programinnehåll i syfte att få utväxling av regional kulturkompetens och högre kvalitet i utbudet.
- Utveckla likvärdiga förutsättningar för transport till och från kulturaktiviteter under skoltid i syfte att öka tillgängligheten till kulturlivet.
- Främja regionalt utvecklingsarbete kring eget skapande inom film och annan rörlig media på fritiden.

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

AKTÖRER: Kulturparken Småland, Musik i Syd, Regionteatern Blekinge Kronoberg, Länsbibliotek Sydost, Reaktor Sydost, Dans i Sydost, Hemslöjden i Kronobergs län, Riksteatern Kronoberg, Ljungbergsmuseet, Berättarnätet Kronoberg, Studieförbunden, kommunerna, professionella kulturskapare.

**STÄRKA STRUKTURERNA FÖR KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGAR****Som professionell kulturskapare ska du hitta fler uppdrag och kreativa miljöer att verka i**

## INSATSER:

- Utveckla och stärka institutionerna som kreativa miljöer för att stimulera och fånga upp initiativ och företagande inom kulturella och kreativa näringar. Koppla in kompetenser från företagsstödjande organisationer. Kulturinstitutioner och konsulentverksamheter ska bidra till KKN-strategins insatser genom att utveckla kreativa miljöer, bidra till nätverksarbetet och erbjuda kompetensstödjande insatser. Se separat strategi och handlingsplan.
- Mikrofinansiering – finansiera kultur på nya sätt genom mikrofinansiering via webben. I syfte att möjliggöra finansiering av idéer hos målgrupper som inte gagnas av den befintliga stödstrukturen som den fungerar idag. Stödja samverkan och effektivisera distribution av kulturmedel i en glest befolkad och spridd byggd.

AKTÖRER: Kulturparken Småland, Regionteatern Blekinge Kronoberg, Hemslöjden i Kronobergs län, Reaktor Sydost, kommunerna, professionella kulturskapare, entreprenörskapsfrämjande organisationer.

**UTVECKLA SAMARBETET MELLAN KULTURARV OCH BESÖKSNÄRING****Du ska få tillgång till ett breddat kulturutbud med hög kvalitet**

## INSATSER:

- Initiera regional samverkan mellan kulturarvsorganisationer och turismorganisationer.

AKTÖRER: Kulturparken Småland, Hemslöjden i Kronobergs län, Berättarnätet Kronoberg, Destination Småland, kommunerna.

**UTVECKLA EN PLATTFORM FÖR DET FRIA ORDET****Som professionell kulturskapare ska du hitta fler uppdrag och kreativa miljöer att verka i****Du ska få tillgång till ett breddat kulturutbud med hög kvalitet****Du ska enklare få tillgång till och bidra till att bevara och utveckla vårt kulturarv****Du ska få fler möjligheter att uppleva nationella och internationella gästspel och konstnärliga utbyten**

## INSATSER:

**Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014**

- Regionalt kulturpolitiskt uppdrag för plattformarbete. Med avstamp i länets berättartraditioner och författarskap utveckla en plattform med fokus på det fria ordet.
- Satsa på nya författare och fristadsprogram.
- Inrätta ett webbaserat berättarbibliotek.
- Inrätta berättarantikvarie för att stimulera och dokumentera berättande i länet.

**AKTÖRER:** Kulturparken Småland, Länsbibliotek Sydost, Reaktor Sydost, Berättarnätet Kronoberg, studieförbunden, kommunerna.

## BILAGOR

## BILAGA 1: REGIONALA KULTURPLANENS ORGANISATION

## Regionala kulturplanen - organisation

Roll	Uppgift	Förutsättning	Vem/vilka
<b>Ägare/beslutande organ</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Beslutar i ärenden om kulturplanen</li> <li>• Budgetansvar</li> <li>• Ger uppdrag</li> <li>• Kulturplanens undertecknande</li> </ul>	Budgetansvar	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Landstingsstyrelse</li> <li>• Regionstyrelse</li> </ul>
<b>Styrgrupp/beredning</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Överläggningar med Statens Kulturråd</li> <li>• Kommunernas och kulturlivets dialogpart</li> <li>• Mellanregionala överläggningar</li> </ul>	Budgetberedning	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Landstingets kulturberedning</li> <li>• Regionstyrelsens kulturberedning</li> </ul>
<b>Arbetsgrupp/sekretariat</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Samordna arbetet med regionala kulturplanen</li> </ul>	Uppdrag	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Landstingets och regionförbundets tjänstemän med ansvar för kultur</li> </ul>
<b>Regional samrådsgrupp</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Verka som lokal utvecklingsaktör</li> <li>• Samråda kring samlade regionala prioriteringar</li> </ul>	Inflytande över kommunal budget	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Presidierna för landstingets och regionförbundets kulturberedningar</li> <li>• Kommunernas kulturpresidier</li> </ul>
<b>Regional arbetsgrupp</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Genomföra lokala samråd</li> <li>• Delta i regionala strategiska samtal</li> <li>• Bidra till nulägesbeskrivning</li> </ul>	Uppdrag	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kommunernas tjänstemän med ansvar för kultur</li> </ul>
<b>Referensgrupper</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bidra med områdesspecifik kunskap</li> <li>• Delta i strategiska samtal</li> <li>• Bidra till nulägesbeskrivning</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Företrädare för professionella kulturlivet</li> <li>• Företrädare för civilsamhället</li> </ul>



## Regional kulturplan för Kronobergs län 2012–2014

## BILAGA 2: FÖRDELNING AV STATLIGA, REGIONALA OCH KOMMUNALA MEDEL TILL ORGANISATIONER MED REGIONALT UPPDRAG I KRONOBERGS LÄN 2011

Budget 2011	Stat	Landsting	Regionförbund	Kommuner	Kommun
<b>Verksamheter i samverkansmodellen</b>					
<b>Teater</b>					
Regionteatern Blekinge Kronoberg	11 473 000	8 842 900		3 860 900	Växjö
Riksteatern Kronoberg	284 000		280 000		
Samordning scenkonststöd			50 000		
Scenkonststöd fria grupper			120 000		
<b>Dans</b>					
Dans i Sydost	400 000		200 000		
Scenkonststöd dans			180 000		
<b>Musik</b>					
Musik i Kronoberg	10 097 000	3 658 100		850 000	Växjö
Musica Vitae	2 900 000	1 760 000		1 212 000	Växjö
Smålands Musikarkiv		1 082 500			
<b>Bibliotek</b>					
Länsbibliotek Sydost	1 929 000	2 437 900			
<b>Film</b>					
Reaktor Sydost	392 000		853 000		
<b>Hemslöjd</b>					
Hemslöjden i Kronobergs län	614 000		694 796		
<b>Musei- och arkivverksamhet</b>					
Kulturparken Småland	6 062 000	7 504 900		4 220 000	Växjö
Smålands museum					
Kronobergsarkivet	531 000				
Stimulansbidrag		1 800 000		400 000	Växjö
Konstuppsdrag till Ljungbergsmuseet	100 000				
<b>Delsumma</b>	<b>34 782 000</b>	<b>27 086 300</b>	<b>2 377 796</b>	<b>10 542 900</b>	
<b>Verksamheter med regionala anslag</b>					
<b>Teater</b>					
Linneateatern			160 000	165 000	Växjö
<b>Berättande</b>					
Berättarnätet Kronoberg			444 920	630 000	Ljungby
<b>Musei- och arkivverksamhet</b>					
Kronobergs läns Hembygdsförbund			50 000		
<b>Bild- och form</b>					
Ljungbergsmuseet			500 000	620 000	Ljungby
Smålands konstarkiv			164 000		
Italienska Palatset		398 000		150 000	Växjö
Offentlig utsmyckning och konstinköp		1 500 000			
<b>Studieförbund</b>					
			6 328 800	600 000	Alvesta
				674 000	Älmhult
				499 000	Lessebo
				550 000	Tingsryd
				800 000	Ljungby
				380 000	Markaryd
				200 000	Uppvidinge
				1 194 000	Växjö
<b>Delsumma</b>	<b>0</b>	<b>1 898 000</b>	<b>7 647 720</b>	<b>6 462 000</b>	
<b>Total</b>	<b>34 782 000</b>	<b>28 984 300</b>	<b>10 025 516</b>	<b>17 004 900</b>	